

6 jaar RKC Krimpenerwaard

- Doorwerking en evaluatie -

Rekenkamercommissie Krimpenerwaard
April 2022

Samenstelling Rekenkamercommissie:

Mw. K. Meijer (voorzitter)

Dhr. R. de Bonte (lid)

Dhr. R. Paulussen (lid)

Mw. P. Feelders-Heijndijk (secretaris/onderzoeker)

Externe onderzoekers:

Dhr. R. ten Broeke – Unravelling Onderzoek & Advies

Dhr. G. Enthoven – Instituut Maatschappelijke Innovatie

Contact met de Rekenkamercommissie:

Telefoon: 14 0182 / 06-57096899

E-mail: RKC@krimpenerwaard.nl

Website: www.krimpenerwaard.nl/rekenkamercommissie

Twitter: @rkckrwaard

Inhoud

Voorwoord	4
Bestuurlijke nota	5
Inleiding	6
Samenvatting van bevindingen.....	6
Kernboodschap	7
Conclusies	7
Aanbevelingen	7
Aanbevelingen aan het college.....	7
Aanbevelingen aan de raad.....	8
Aanbevelingen aan de RKC	8
Aanbeveling aan college en RKC	8
Reactie College van B&W	9
Nawoord	11
Nota van Bevindingen	12
1. Inleiding	13
1.1 Aanleiding.....	13
1.2 Doel van het onderzoek.....	13
1.3 Centrale vraag en onderzoeksvragen.....	13
1.4 Aanpak	14
1.6 Leeswijzer.....	15
2. Overzicht van gepubliceerde rapporten en aanbevelingen.....	16
2.1 Inleiding	16
2.2 Overzicht gepubliceerde rapporten.....	16
2.3 Overzicht van aanbevelingen	17
2.4 Reactie vanuit het college.....	19
2.5 Het aannemen van aanbevelingen door de raad.....	19
2.6 Samenvatting van bevindingen over de rapporten en aanbevelingen	20
3. Doorwerking	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Wat is doorwerking?	21
3.3 Overzicht doorwerking RKC-rapporten.....	22
3.4 Analyse doorwerking van de aanbevelingen	24
3.5 Reflectie vanuit de interviews op de doorwerking van alle rapporten	25
3.6 Samenvatting van bevindingen ten aanzien van doorwerking	26
4. Evaluatie.....	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Ervaringen raadsleden met rapporten RKC.....	27
4.3 Evaluatie van de rol en positie van de RKC.....	28
4.4 Samenvatting van bevindingen uit de evaluatie.....	28
Bijlagen.....	30
Bijlage 1: Analyse kader doorwerking.....	31
Bijlage 2: Factsheet per rapport.....	32
Bijlage 3: Evaluatie-rapport door Guido Enthoven, Instituut Maatschappelijke Innovatie	57

Voorwoord

Voor u ligt het dertiende rapport van de Rekenkamercommissie Krimpenerwaard. In dit rapport kijken we terug op 6 jaar rekenkameronderzoek. We zijn nagegaan in welke mate onze onderzoeken tot veranderingen in beleid en organisatie hebben geleid.

We danken de ambtelijke organisatie voor hun proactieve houding. Kort na de start van ons onderzoek ontvingen we van hen een overzicht met de stand van zaken van de opvolging van onze aanbevelingen. Dit vormde de basis voor de gesprekken die we in december en januari voerden. Naast gesprekken binnen de ambtelijke organisatie voerden we ook gesprekken met de oud-burgemeester, de contactpersoon van de Rekenkamercommissie, de griffie, gemeentesecretaris, een afvaardiging van de raad alsmede het college. We danken allen hiervoor.

Dit rapport brengen we kort na installatie van de nieuwe raad uit. We menen met dit rapport inzicht te geven in de wijze waarop de Rekenkamercommissie haar werkzaamheden uitvoert als bijzondere commissie van de raad.

Karin Meijer
Voorzitter RKC Krimpenerwaard

Bestuurlijke nota

Inleiding

De Rekenkamercommissie Krimpenerwaard (hierna te noemen RKC) heeft een onderzoek gedaan naar de doorwerking van de uitgebrachte rapporten van de afgelopen 6 jaar. Hierbij heeft de RKC bij al haar uitgebrachte rapporten gekeken of daar concrete acties op zijn gevolgd vanuit het college en/of de raad.

Daarnaast heeft er een evaluatie plaatsgevonden, van zowel de uitgebrachte rapporten als van de rol en positie van de RKC. Deze evaluatie is uitgevoerd door een externe onderzoeker.

De centrale vraag bij dit onderzoek luidt als volgt:

“Hoe zijn de rapporten die de Rekenkamercommissie de afgelopen 6 jaar uitbracht ontvangen, wat is er mee gedaan en welke lessen kunnen daaruit worden getrokken voor de toekomst?”

Samenvatting van bevindingen

Voor de duiding van de conclusies en aanbevelingen worden in deze paragraaf eerst de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek samengevat.

Vanaf haar start tot aan de zomer van 2021 bracht de RKC 11 rapporten uit:¹

1. Quickscan Wmo
2. Burger- en overheidsparticipatie
3. Sturen in risicovolle projecten
4. Informatievoorziening aan burgers (Doe Mee-onderzoek)
5. Verkenning drie decentralisaties
6. Verkeersveiligheid rondom scholen
7. Duurzaamheid
8. Implementatie VN-Verdrag Handicap (Doe Mee-onderzoek)
9. Second opinion op de businesscase gemeentekantoren Krimpenerwaard
10. Klachtbehandeling
11. Meldingen Openbare Ruimte (Doe Mee-onderzoek)

Zeven van deze rapporten bevatten aanbevelingen. In totaal zijn er hierin 41 aanbevelingen gedaan. Van deze aanbevelingen blijken er 12 geheel te zijn opgevolgd (29%), 10 deels (24%), 12 niet (29%) en van 7 aanbevelingen (17%) is de opvolging onbekend.

Daarnaast bracht de RKC 4 rapporten uit waarin geen aanbevelingen waren opgenomen. Ook van die rapporten is nagegaan of er enige vorm van doorwerking is geweest bij de raad danwel het college of de ambtelijke organisatie. Bij de onderzochte groepen is in 17% sprake van volledige doorwerking, in 50% sprake van gedeeltelijke doorwerking en in 33% van de gevallen kan dit niet worden vastgesteld.

De RKC heeft gekeken naar de mogelijke redenen waarom een rapport niet of gedeeltelijk heeft doorgewerkt. Hieruit vloeien enkele conclusies en aanbevelingen voort. Ook uit de evaluatie volgen conclusies en aanbevelingen.

¹ Het onderzoek naar Jeugdzorg is in dit rapport niet opgenomen, gezien de recente publicatiedatum (september 2021).

Kernboodschap

Alle uitgebrachte rapporten van de RKC vertonen een bepaalde mate van doorwerking. Er valt veel winst te behalen in het systematisch monitoren van de aanbevelingen en de RKC-rapporten regelmatig weer onder de aandacht te brengen.

Conclusies

1. Van alle 41 aanbevelingen die de RKC de afgelopen periode heeft gedaan, is 53% geheel of gedeeltelijk opgevolgd.

Aanbevelingen die concreet geformuleerd zijn, hebben vaker effect dan algemeen geformuleerde aanbevelingen. Daarnaast zijn er diverse (soms overlappende) verklaringen waarom sommige aanbevelingen geen effect hebben gehad. Dit zijn: het niet aannemen van de aanbevelingen door de raad door een amendement, kanttekeningen geplaatst door het college, de raad heeft aan hem gerichte aanbevelingen niet opgepakt, een gebrek aan ambtelijke capaciteit en de recentheid van een publicatie.

Voor een deel van de aanbevelingen geldt dat onbekend is of er opvolging heeft plaatsgevonden. Dat heeft er vaak mee te maken dat er geen relatie gelegd kan worden tussen de aanbeveling en een ontwikkeling in beleid of uitvoering.

2. De aanbevelingen gericht aan de raad kennen niet veel doorwerking.

De raadsleden geven aan de aanbevelingen vaak niet meer in het vizier te hebben. Dit hangt vooral samen met het ontbreken van een systematiek waarin de uitvoering van de aanbevelingen wordt gevolgd.

3. Er is waardering voor de onderwerpkeuze van de RKC.

De RKC heeft thema's behandeld die politiek en/of maatschappelijk urgent waren. Er zijn geen belangrijke lacunes in termen van onderwerpkeuze; de RKC heeft de afgelopen jaren geen grote thema's gemist.

4. Er is brede waardering voor de kwaliteit van de rapporten van de RKC.

De conclusies en aanbevelingen van de RKC zijn voldoende onderbouwd in termen van een goede relatie tussen de bevindingen en het bestuurlijk rapport met aanbevelingen. Volgens raadsleden leveren de rapporten van de RKC een bijdrage aan de kaderstellende en/of controlerende rol van de gemeenteraad. Raadsleden geven wel aan dat de presentatie van de rapporten meer aansprekend mag dan nu het geval is.

5. In de loop van de jaren zijn rol en positie van de RKC steeds duidelijker geworden voor raad, college en ambtelijke organisatie.

De RKC wordt niet gezien als een 'afrekencommissie', maar als een commissie die positief opbouwende aanbevelingen geeft gericht op verbetering van beleid en organisatie.

Aanbevelingen

Aanbevelingen aan het college

1. Maak op basis van het raadsbesluit over een RKC-rapport een stappenplan waarin is vastgelegd op welke momenten de raad terugkoppeling mag verwachten.

Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de lange termijnagenda en/of de toezeggingenlijst.

2. Zorg ervoor dat de lange termijn agenda periodiek wordt aangevuld, opgeschoond en zorg ervoor dat minimaal eens per jaar een terugkoppeling van de stand van zaken plaatsvindt aan de gemeenteraad.

Aanbevelingen aan de raad

- 3. Zorg voor een systeem waarbij de aanbevelingen die aan u gericht zijn worden gemonitord en periodiek op de raadsagenda terugkeren.**
Pak de aan u gerichte aanbevelingen actief op.
- 4. Bevraag regelmatig het college actief op de voortgang van de aan het college gerichte aanbevelingen indien gerelateerde onderwerpen op de raadsagenda staan.**

Aanbevelingen aan de RKC

- 5. Zorg indien het onderzoek dit toelaat voor een specifieke formulering van de aanbevelingen.**
Specifiek geformuleerde aanbevelingen verhogen de kans op doorwerking.
- 6. Onderzoek per rapport sneller de doorwerking en koppel dit terug in de jaarverslagen.**
Dit zorgt ervoor dat de rapporten weer onder de aandacht worden gebracht.
- 7. Zorg voor korte, aansprekende presentaties van de rapporten in de raad.**
Zorg dat de raadsleden zodanig in positie worden gebracht dat zij het college op een zo goed mogelijke manier kunnen bevragen en aanspreken op de conclusies en aanbevelingen van het rapport. Op die manier kunnen heldere afspraken worden gemaakt.

Aanbeveling aan college en RKC

- 8. Zorg voor periodieke overleggen tussen RKC en het college/ambtelijke organisatie.**
Naast het reguliere contact tijdens de uitvoering van de rekenkameronderzoeken verdient het aanbeveling om periodiek een overkoepelend gesprek te voeren.

Reactie College van B&W

Aan de voorzitter van de Rekenkamercommissie Krimpenerwaard
Mevrouw K. Meijer

Per e-mail: P.Feelders@Krimpenerwaard.nl

LOCATIE: Stolwijk
UW BRIEF: 22 februari 2022
UW KENMERK:

DOCUMENTNUMMER: **811903**
ZAAKNUMMER: 1931801201
BIJLAGE(N): 1. ambtelijk wederhoor

BEHANDELD DOOR: M. van der Sloot
TELEFOON: 14 0182
E-MAIL: info@krimpenerwaard.nl
VERZENDDATUM: 22 maart 2022

ONDERWERP: Bestuurlijke reactie doorwerkings- en evaluatieonderzoek

Beste mevrouw Meijer,

Op 22 februari 2022 ontvingen wij het rapport van het doorwerkings- en evaluatie-onderzoek. Zoals gevraagd en afgesproken is in dit onderzoek het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor gecombineerd. U ontvangt bij deze brief, waarin wij reageren op uw conclusies en aanbevelingen, daarom ook een ingevuld format met een aantal inhoudelijke onjuistheden en onvolledigheden.

Alvorens in te gaan op de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek, danken wij u voor uw onderzoek, deze rapportage en de geboden mogelijkheid daarop voor de publicatie onze reactie te geven. Dit doorwerkings- en evaluatieonderzoek is zorgvuldig uitgevoerd en het was prettig met u in gesprek te gaan over onze rollen en de onderlinge samenwerking.

Dan naar de inhoud. Uw kernboodschap luidt: " Alle uitgebrachte rapporten van de RKC vertonen een bepaalde mate van doorwerking. Er valt veel winst te behalen in het systematisch monitoren van de aanbevelingen en de RKC-rapporten regelmatig weer onder de aandacht te brengen." Deze kernboodschap herkennen en onderschrijven wij.

Daarnaast hechten wij er ook aan op te merken dat het op bepaalde beleidsterreinen momenteel moeilijk is om vacatures in te vullen. Onze verwachting is dat dit de komende jaren zo blijft. Ondanks dat wij de aanbevelingen uit uw onderzoeken vaak onderschrijven, zal het door personeelstekort niet altijd haalbaar zijn om die aanbevelingen ook op te volgen.

U trekt in uw doorwerkings- en evaluatieonderzoek vijf conclusies, waarop wij hieronder per conclusie ingaan.

1. *Van alle 41 aanbevelingen die de RKC de afgelopen periode heeft gedaan, is 53% geheel of gedeeltelijk opgevolgd.*

Deze conclusie delen wij niet helemaal. Zoals u kunt lezen in bijgaand format met de ambtelijke reactie op juistheid en volledigheid menen wij dat er meer aanbevelingen zijn opgevolgd. In het genoemde format leest u per onderdeel onze motivatie voor die overtuiging.

2. *De aanbevelingen gericht aan de raad kennen niet veel doorwerking.*

Het is aan de raad om op deze conclusie te reageren.

3. *Er is waardering voor de onderwerpkeuze van de RKC.*

Deze conclusie herkennen en onderschrijven wij.

4. *Er is brede waardering voor de kwaliteit van de rapporten van de RKC.*

Ook deze conclusie herkennen en onderschrijven wij.

5. *In de loop van de jaren zijn rol en positie van de RKC steeds duidelijker geworden voor raad, college en ambtelijke organisatie.*

Wij herkennen deze conclusie en zien de Rekenkamercommissie als een commissie die zorgvuldig te werk gaat en positief opbouwende aanbevelingen doet. Wij waarderen de goede samenwerking met uw commissie.

Aan ons college doet u twee aanbevelingen:

1. Maak op basis van het raadsbesluit over een RKC-rapport een stappenplan waarin is vastgelegd op welke momenten de raad terugkoppeling mag verwachten. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de lange termijnagenda en/of de toezeggingenlijst.
2. Zorg ervoor dat de lange termijn agenda periodiek wordt aangevuld, opgeschoond en zorg ervoor dat minimaal eens per jaar een terugkoppeling van de stand van zaken plaatsvindt aan de gemeenteraad.

Deze twee aanbevelingen liggen wat ons betreft in elkaars verlengde. Het is een goede zaak om de verschillende onderzoeken en de aanbevelingen die daaruit voortkomen, periodiek onder de aandacht te houden. En dat start bij de oplevering van een rekenkameronderzoek. Het standaard opnemen van de aanbevelingen in de Lange Termijn Agenda maakt dat wijzelf en de ambtelijke organisatie de aanbevelingen overzichtelijk in beeld houden. Aan de raad geeft het inzicht in de stand van zaken wat betreft de opvolging van die aanbevelingen. Het is vervolgens aan de raad om, eventueel per onderzoek, aan te geven hoe frequent dat inzicht gewenst is.

De Lange Termijn Agenda is hier overigens inmiddels al op ingericht.

Aan het college en de rekenkamercommissie samen doet u 1 aanbeveling:

1. Zorg voor periodieke overleggen tussen RKC en het college/ambtelijke organisatie.
Naast het reguliere contact tijdens de uitvoering van de rekenkameronderzoeken verdient het aanbeveling om periodiek een overkoepelend gesprek te voeren.

Wij zien de meerwaarde van zo'n periodiek overleg en zien er naar uit om bijvoorbeeld jaarlijks of tweejaarlijks met in gesprek te gaan over onze rollen en de samenwerking.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris,

J. Hennip

de burgemeester,

P.L. Paans

Nawoord

Wij danken het college voor de positieve reactie op het rapport. Het is goed om te zien dat het college de uitkomsten van het onderzoek herkent en onderschrijft. Ook wij waarderen de goede samenwerking in zijn algemeenheid en ten tijde van dit onderzoek in het bijzonder.

Wij hebben de ambtelijke reacties over de juistheid en volledigheid van de feiten verwerkt. Deze verwerking heeft niet geleid tot wijzigingen in onze kernboodschap, conclusies en aanbevelingen.

Het is goed om te zien dat de aanbevelingen van de RKC inmiddels opgenomen zijn in de Lange Termijn Agenda. Hierdoor zullen de aanbevelingen naar verwachting met enige regelmaat door de raad behandeld worden, wat aansluit bij de aanbevelingen van dit onderzoek.

Het gebrek aan ambtelijke capaciteit voor de uitvoering herkennen wij. Voor het college biedt de bespreking van de Lange Termijn Agenda de mogelijkheid om met de raad mogelijke knelpunten te bespreken in de beschikbare ambtelijke capaciteit.

Wij zien uit naar bespreking van dit rapport in uw raad.

Nota van Bevindingen

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het is de wens van de Rekenkamercommissie (hierna: RKC) om de balans op te maken na 6 jaar rekenkamerwerk: Welk effect hebben de gepubliceerde rapporten, hoe worden de onderzoeken en de RKC gewaardeerd en waar zijn er mogelijk lessen voor verbetering?

De RKC heeft tussen 2016 en medio 2021 elf rapporten uitgebracht (zie hoofdstuk 2). De RKC wil concreet kijken naar welke effecten de rapporten teweeg hebben gebracht en als er geen effecten uit zijn voortgekomen, wat daar de reden van is. Dit is een zogeheten “doorwerkingsonderzoek”.

Daarnaast wil de RKC kijken hoe de onderzoeken en de RKC gewaardeerd worden. Centraal daarbij staat in welke mate de gemeenteraadsleden met de rapporten uit de voeten kunnen. Immers, de gemeenteraad is het orgaan waar de RKC haar werkzaamheden met name voor verricht met het oog op het versterken van de controlerende en kaderstellende rol van de raad. Daarnaast wil de RKC nagaan hoe de ambtelijke organisatie en het college van de gemeente Krimpenerwaard de rapporten waarderen en waar mogelijk punten van verbetering liggen.

Dit onderzoek biedt de gelegenheid om met wat meer afstand te kijken naar de ervaringen met de rol en de positie van de RKC Krimpenerwaard in verhouding tot de gemeenteraad, haar Adviesgroep, het college, de griffie en de ambtelijke organisatie.

Dit onderzoek is daarmee zowel een doorwerkingsonderzoek als een evaluatie van de afgelopen 6 jaar RKC Krimpenerwaard.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is tweërlei en luidt als volgt:

1. Nagaan welke doorwerking de uitgebrachte rapporten hebben opgeleverd en wat redenen zijn voor het mogelijk niet doorwerken.
2. Het evalueren van de rapporten en de RKC.

Dit onderzoek biedt daarmee een terugblik op welke effecten de uitgebrachte rapporten hebben opgeleverd en hoe de onderzoeken en in bredere zin, de RKC, zijn gewaardeerd. Daarnaast bieden de uitkomsten mogelijke leerpunten voor de toekomst, voor (nieuwe) raadsleden, het college, de ambtelijke organisatie en de RKC zelf.

1.3 Centrale vraag en onderzoeksvragen

De centrale vraag bij dit onderzoek luidt als volgt:

“Hoe zijn de rapporten die de Rekenkamercommissie de afgelopen 6 jaar uitbracht ontvangen, wat is ermee gedaan en welke lessen kunnen daaruit worden getrokken voor de toekomst?”

De deelvragen die hieruit afgeleid zijn worden weergegeven in onderstaande figuur.

Onderzoeksvragen	
Doorwerking	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wat is de bestuurlijke reactie op de rapporten? 2. Welke aanbevelingen zijn aangenomen door de raad, welke niet en waarom niet? 3. Wat is er gedaan met de rapporten door de raad, het college en de ambtelijke organisatie? 4. Wat zijn verklaringen voor het niet (volledig) doorwerken van rapporten?
Evaluatie	<ol style="list-style-type: none"> 6. Hoe ervaren de raadsleden de rekenkamer-rapporten (kwaliteit, bruikbaarheid, relevantie)? 7. Hoe evalueert men de rol en positie van de RKC in relatie tot de raad, haar Adviesgroep, het college, de griffie en de ambtelijke organisatie?

Welke lessen kunnen getrokken worden om de effectiviteit van toekomstige rapporten te vergroten?

1.4 Aanpak

Het onderzoek is deels in eigen beheer door de RKC uitgevoerd en deels uitbesteed. Het analyseren van de doorwerking is door de RKC gedaan. De RKC is hierbij ondersteund door Liesbeth Hartog vanuit de griffie en Rubin ten Broeke van Unravelling Onderzoek & Advies. Omdat de RKC niet 'haar eigen vlees wil keuren' is een externe ingeschakeld voor het evaluatie-gedeelte. Guido Enthoven van het Instituut Maatschappelijke Innovatie heeft dit deel op zich genomen.

De uitgebrachte rapporten van de RKC lopen uiteen van kleinschalige onderzoeken zonder aanbevelingen tot grootschalige onderzoeken met aanbevelingen. Voor het onderzoeken van de doorwerking is er bij de onderzoeken met aanbevelingen per aanbeveling nagegaan welke acties erop ondernomen zijn. Bij de onderzoeken zonder aanbevelingen is gekeken of er 'in de geest van het onderzoek' acties ondernomen zijn.

Desk research

Met behulp van desk research heeft de RKC een analysekader opgesteld voor het analyseren van de doorwerking van onderzoeken (zie bijlage 1). Dit analysekader vormde een denkrichting voor de latere stappen uit het onderzoek.

"Stand van zaken overzicht"

De ambtelijke organisatie heeft een ingevuld "stand van zaken overzicht" aangeleverd bij de RKC (november 2021). In dit overzicht heeft de ambtelijke organisatie per onderzoek van de RKC ingevuld wat de stand van zaken is en welke acties de ambtelijke organisatie heeft ondernomen. De RKC heeft waar nodig om onderbouwende informatie en documenten gevraagd.

Interviews

Om de doorwerking van de onderzoeken in kaart te brengen, heeft de RKC gesprekken gevoerd met de ambtelijk betrokkene(n) per individueel RKC-rapport. In totaal heeft de RKC acht (groeps)gesprekken gevoerd met in totaal zestien betrokken ambtenaren. Aangezien sommige rapporten zich op hetzelfde beleidsterrein bevonden konden met sommige gesprekspartners meerdere rapporten besproken worden. Het hiervoor genoemde "stand van zaken overzicht" is tijdens de gesprekken doorlopen.

Voor het evalueren van de rapporten en, in bredere zin, de RKC zijn interviews gehouden met de Adviesgroep van de RKC, de griffie, de oud-burgemeester, de gemeentesecretaris, het college en de RKC zelf.

Raadsledensessie

Op 19 januari 2022 heeft een online sessie plaatsgevonden waarin raadsleden waren uitgenodigd om hun mening te geven over de doorwerking en evaluatie van 6 jaar RKC. Met uitzondering van 1 fractie waren alle fracties vertegenwoordigd. In de eerste helft van de sessie werden in twee 'break out rooms' diverse open vragen en stellingen voorgelegd. In het tweede deel van de sessie sloten het

directieteam en de griffier aan, om zo een gesprek te voeren over het samenspel tussen RKC, raad, college en de ambtelijke organisatie.

Enquête

In het kader van de evaluatie is door de externe onderzoeker een korte enquête uitgezet onder de geïnterviewde ambtenaren, de griffier en de gemeentesecretaris.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft welke rapporten de RKC de afgelopen jaren heeft uitgebracht en wat voor aanbevelingen zijn gedaan hierin. Ook beschrijft dit hoofdstuk de reactie van het college op de rapporten en de uitkomsten van de raadsbehandelingen.

In hoofdstuk 3 wordt gekeken naar de doorwerking: welke effecten hebben de uitgebrachte rapporten gehad? Hierbij wordt zowel onderscheid gemaakt in onderzoeken met aanbevelingen en zonder aanbevelingen. Een groot deel van de onderzoeksbevindingen is gebaseerd op 'factsheets' waarop per onderzoek de doorwerking wordt aangegeven (deze factsheets zijn te vinden in bijlage 2)

Tot slot, hoofdstuk 4 beschrijft de evaluatie van zowel de rapporten als de rol en positie van de RKC. Dit hoofdstuk is een samenvatting van het evaluatie-rapport dat geschreven is door de externe onderzoeker (het evaluatie-rapport is integraal opgenomen in bijlage 3).

2. Overzicht van gepubliceerde rapporten en aanbevelingen

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt eerst een overzicht gegeven van de rapporten die de RKC heeft uitgebracht (paragraaf 2.2) en wordt gekeken welke aanbevelingen de RKC heeft gedaan (paragraaf 2.3). Daarna wordt antwoord gegeven op de eerste onderzoeksvraag, namelijk “Wat is de bestuurlijke reactie op de rapporten?” (paragraaf 2.4) en de tweede onderzoeksvraag “Welke aanbevelingen zijn aangenomen door de raad, welke niet en waarom niet?” (paragraaf 2.5).

2.2 Overzicht gepubliceerde rapporten

In totaal heeft de RKC 11 rapporten uitgebracht in de periode 2016 - medio 2021².

Gepubliceerde rapporten			
Nr.	Publicatiedatum	Titel	Beleidssterrein
1	10-11-2016	Quick scan WMO	Werk, inkomen en welzijn
2	14-6-2017	Voor Waards met participatie: Onderzoek naar burger- en overheidsparticipatie in de gemeente Krimpenerwaard	Bestuur en dienstverlening
3	15-3-2018	De beste stuurlij stellen kaders - Sturen in risicovolle projecten -	Bestuur en dienstverlening
4	3-5-2018	Informatievoorziening aan burgers: Resultaten Doe Mee-onderzoek 2017	Bestuur en dienstverlening
5	20-3-2019	De zorg voor elkaar? Een verkenning van het speelveld van de drie decentralisaties in de gemeente Krimpenerwaard	Werk, inkomen en welzijn
6	13-8-2019	Verkeersveiligheid rondom scholen in de gemeente Krimpenerwaard	Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit
7	1-11-2019	Met energie de toekomst in! Duurzaamheid en het beleid rondom duurzame energie binnen de gemeente Krimpenerwaard	Duurzaamheid en milieu
8	24-12-2019	Resultaten Doe Mee-onderzoek 2019: De implementatie van het VN-verdrag Handicap in gemeentelijk beleid	Werk, inkomen en welzijn
9	11-5-2021	Second opinion op de businesscase gemeentekantoren Krimpenerwaard	Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit
10	20-5-2021	Prachtige prikkels Klachtbehandeling door de gemeente Krimpenerwaard	Bestuur en dienstverlening
11	8-7-2021	Meldingen Openbare Ruimte (MOR) Resultaten Doe Mee-onderzoek 2020	Bestuur en dienstverlening

Legenda:

Bestuur en dienstverlening
Werk, inkomen en welzijn
Duurzaamheid en milieu
Openbare orde en veiligheid
Ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit
Recreatie en toerisme
Economie, ondernemen en bedrijvigheid
Financiën

² Het onderzoek naar Jeugdzorg is in dit rapport niet opgenomen, gezien de recente publicatiedatum (september 2021). Wel heeft het college een raadsinformatiebrief verzonden aan de raad waarin toegelicht wordt hoe de aanbevelingen uit het onderzoek worden opgepakt. Zie <https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Krimpenerwaard&id=a8317a36-6b0d-4478-aaca-66257d1d9c21>

Vijf van de onderzoeken lagen op het overkoepelende beleidsterrein “Bestuur en dienstverlening”. Daarnaast zijn er 3 onderzoeken geweest op het vlak van “Werk, inkomen en welzijn”. Op dit moment loopt er een onderzoek op het terrein van “Openbare orde en veiligheid”. Terreinen die de RKC tot nu toe nog niet heeft onderzocht zijn *Recreatie & toerisme, Economie, ondernemen & bedrijvigheid* en *Financiën*.

Bij de uitvoering van de onderzoeken heeft de RKC meestal gebruik gemaakt van een extern onderzoeksbureau. In 2019 heeft de RKC haar eerste onderzoek in eigen beheer uitgevoerd, naar de *verkeersveiligheid rondom scholen*. In 2021 volgde publicatie van het tweede onderzoek in eigen beheer, ditmaal naar *klachtbehandeling*.

2.3 Overzicht van aanbevelingen

Aantallen aanbevelingen

Niet alle door de RKC uitgebrachte rapporten bevatten aanbevelingen. Vier onderzoeken hadden geen aanbevelingen, omdat zij uitsluitend tot doel hadden een overzicht te geven van de stand van zaken in de gemeente Krimpenerwaard, te weten:

- *Informatievoorziening aan burgers: Resultaten Doe Mee-onderzoek 2017*
- *De zorg voor elkaar? Een verkenning van het speelveld van de drie decentralisaties in de gemeente Krimpenerwaard (dit onderzoek noemde wel een aantal algemene verbeterpunten)*
- *Resultaten Doe Mee-onderzoek 2019: De implementatie van het VN-verdrag Handicap in gemeentelijk beleid*
- *Meldingen Openbare Ruimte (MOR): Resultaten Doe Mee-onderzoek 2020*

De overige zeven onderzoeken bevatten gemiddeld 6 aanbevelingen per rapport. In totaal heeft de RKC 41 aanbevelingen gedaan aan raad en/of college. Zie onderstaande tabel.

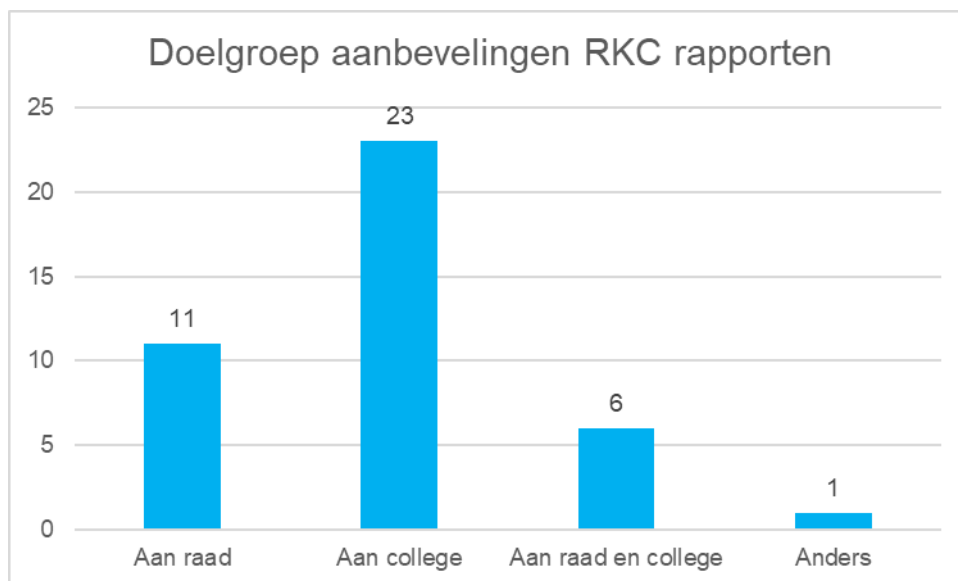
Aanbevelingen per RKC rapport	
Titel	Aantal aanbevelingen
Quick scan WMO	5
Voor Waards met participatie: Onderzoek naar burger- en overheidsparticipatie in de gemeente Krimpenerwaard	4
De beste stuurlied stellen kaders: Sturen in risicovolle projecten	8
Verkeersveiligheid rondom scholen in de gemeente Krimpenerwaard	6
Met energie de toekomst in! Duurzaamheid en het beleid rondom duurzame energie binnen de gemeente Krimpenerwaard	7
Second opinion op de businesscase gemeentekantoren Krimpenerwaard	5
Prachtige prikkels: Klachtbehandeling door de gemeente Krimpenerwaard	6
<i>Totaal</i>	<i>41</i>

Doelgroep van de aanbevelingen

De RKC kan haar aanbevelingen richten aan de raad, het college of beiden. In het eerste onderzoek dat de RKC deed (de *quick scan Wmo*) werd hier geen expliciet onderscheid in gemaakt, maar was per aanbeveling uit de tekst wel duidelijk voor wie een aanbeveling bedoeld was. In de latere rapporten heeft de RKC gebruik gemaakt van tussenkopjes in de rapportage om duidelijk onderscheid te maken tussen aanbevelingen aan de raad, het college of beiden.

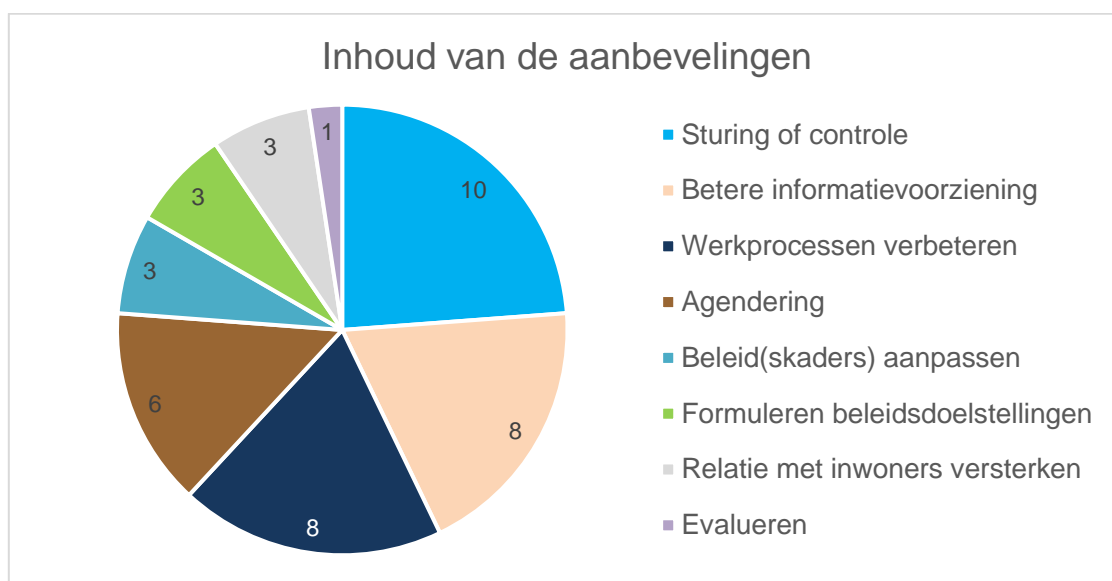
Van de 41 aanbevelingen die de RKC heeft gedaan was het merendeel gericht op het college (23 stuks, zie onderstaande figuur). 11 aanbevelingen waren gericht aan de raad zelf en 6 aan beiden. In

1 geval was de aanbeveling gericht op een andere partij (dit betrof een aanbeveling aan HEVO in de *second opinion gemeentekantoren*).

Inhoud van de aanbevelingen

De aanbevelingen van de RKC kunnen gericht zijn op meerdere thema's. Onderstaande figuur laat zien welke soort aanbevelingen de RKC heeft gedaan.

De aanbevelingen van de RKC waren in een kwart van de gevallen (10 van de 41) gericht op *sturing of controle*.³ Hierbij valt te denken aan het “in positie zetten van de gemeenteraad ten aanzien van de kaderstellende rol (aanbeveling onderzoek Quick scan Wmo) en “Stel criteria op wanneer een project tot de categorie ‘risicovol’ kan worden gerekend” (aanbeveling onderzoek Sturen in risicovolle projecten).

³ Indeling grotendeels gebaseerd op Rekenkamercommissie Dordrecht (2019), “Doorwerking rapporten 2011 tot en met 2017”.

Een ander type veel gedane aanbeveling hangt samen met de sturing en controle, namelijk een *betere informatievoorziening* (8 van de 41). Bijvoorbeeld “Creëer overzichten van klachten bij de organisaties die taken namens de gemeente uitvoeren.” (aanbeveling onderzoek Klachtbehandeling). Ook het *verbeteren van werkprocessen* kwam relatief vaak voor als aanbeveling (8 van de 41). Een voorbeeld hiervan is “Buig de (huidige) reactieve aanpak om naar een proactieve.” (aanbeveling onderzoek Verkeersveiligheid rondom scholen).

2.4 Reactie vanuit het college

Voordat een rapport van de RKC naar de raad gaat vinden er in principe twee vormen van ‘wederhoor’ plaats:

- Het *ambtelijk* wederhoor waarbij de ambtelijke organisatie gevraagd wordt bevindingen te checken op eventuele onjuistheden of onvolledigheden
- Het *bestuurlijk* wederhoor waarbij het college wordt gevraagd te reageren op de conclusies en aanbevelingen

Bij de onderzoeken zonder aanbevelingen heeft de RKC overigens het college eveneens om een bestuurlijke reactie gevraagd, omdat de RKC dit ‘de koninklijke weg’ vond. Alleen bij het *Doe Mee-onderzoek Implementatie VN-gedrag Handicap* heeft de RKC geen bestuurlijke reactie gevraagd, omdat de RKC daarbij alleen een korte oplegnotitie bij het algemene landelijke rapport geschreven heeft. Bij dit onderzoek is daarom alleen een ambtelijke reactie gevraagd.

De 10 ontvangen bestuurlijke reacties heeft de RKC integraal opgenomen in de rapportages. Gekeken naar de 10 ontvangen bestuurlijke reacties valt op dat de bestuurlijke reacties overwegend positief zijn. Vaak worden de door de RKC geschetste beelden door het college onderschreven en de aanbevelingen ter harte genomen.

Uitzonderingen daarbij zijn de bestuurlijke reacties op *sturen in risicovolle projecten*, *verkeersveiligheid rondom scholen* en *duurzaamheid*. Bij deze rapporten plaatst het college een aantal kanttekeningen, bijvoorbeeld over een verschil van inzicht met de RKC over rolopvattingen (*sturen in risicovolle projecten*), de acties die worden uitgevoerd door de gemeente (*verkeersveiligheid*) en de timing van het onderzoek (*duurzaamheid*).

2.5 Het aannemen van aanbevelingen door de raad

De drie Doe Mee-onderzoeken (*informatievoorziening aan burgers*, *de implementatie van het VN-verdrag Handicap* en *Meldingen Openbare Ruimte*) bevatten geen aanbevelingen en zijn niet in een commissie besproken, maar door de RKC als ingekomen stuk naar de raad gestuurd. De raad heeft niet gevraagd deze rapporten alsnog in een commissie te bespreken.

Voor de overige acht rapporten heeft de RKC een raadsvoorstel geschreven en deze rapporten zijn besproken in een commissie. Dat was in 6 gevallen in de commissie SBBV en in 2 in de commissie R&F. Vervolgens zijn deze acht rapporten in een besluitvormende raadsvergadering behandeld. Een van deze acht rapporten (de *verkenning decentralisaties*) bevatte geen aanbevelingen.

Van de zeven onderzoeken met aanbevelingen die door de raad zijn behandeld heeft de raad bij vijf onderzoeken de aanbevelingen aangenomen conform raadsvoorstel. Bij twee onderzoeken, namelijk *participatie* en *duurzaamheid*, heeft de raad een amendement op het raadsvoorstel aangenomen waarin staat dat wel de conclusies van de rapporten worden overgenomen, maar niet de aanbevelingen.

- Bij *participatie* wordt in het amendement zelf niet toegelicht wat de reden is voor het amendement.⁴ Uit de raadsbehandeling blijkt dat een aantal raadsleden het overnemen van de aanbevelingen een te grote en complexe stap vindt. Daarnaast moet het college nog komen met een notitie. De raadsleden vragen met het amendement dan ook om de aanbevelingen te zien als inspiratie voor de beleidsnota.

⁴ Gemeente Krimpenerwaard, Amendement A17-20 Rekenkameronderzoek Burger en Overheidsparticipatie, 4 juli 2017.

- Bij *duurzaamheid* geeft het amendement als toelichting dat het onderzoek is uitgevoerd in de opstartfase van het programma duurzaamheid. “Een deel van de aanbevelingen zijn daardoor vanzelfsprekend. Daarnaast is er inmiddels alweer progressie geboekt”.⁵

Bij beide onderzoeken speelt de timing derhalve een rol: de raadsleden vonden ze te vroeg komen.

Voor de volledigheid: Bij het onderzoek naar verkeersveiligheid werden 2 amendementen ingediend, waarvan een amendement beoogde een aantal aanbevelingen niet over te nemen. Beide amendementen werden verworpen.

2.6 Samenvatting van bevindingen over de rapporten en aanbevelingen

Ten aanzien van de uitgebrachte rapporten en aanbevelingen komt de RKC tot de volgende bevindingen:

- In de periode 2016-zomer 2021 zijn 11 rapporten uitgebracht, waarvan 7 met aanbevelingen.
- In totaal zijn 41 aanbevelingen gedaan, waarvan meer dan de helft aan het college. Een kwart van de aanbevelingen was gericht op sturing of controle door de raad.
- Het college heeft op 10 rapporten een bestuurlijke reactie gegeven.

Beantwoording onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen	Beantwoording
1. Wat is de bestuurlijke reactie op de rapporten?	De bestuurlijke reacties waren overwegend positief, met uitzondering van die op <i>sturen in risicovolle projecten, verkeersveiligheid rondom scholen en duurzaamheid</i> .
2. Welke aanbevelingen zijn aangenomen door de raad, welke niet en waarom niet?	Bij de rapporten <i>participatie</i> en <i>duurzaamheid</i> zijn de aanbevelingen niet overgenomen door de raad. De belangrijkste reden hiervoor is de timing van de onderzoeken (te vroeg). Bij <i>participatie</i> wordt het rapport wel gezien als inspiratie voor de beleidsnota.

⁵ Gemeente Krimpenerwaard, Amendement A19-83 Rekenkameronderzoek duurzaamheid, 10 december 2019.

3. Doorwerking

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk volgt de doorwerking van de elf hiervoor genoemde onderzoeken. Eerst volgt een korte introductie van het begrip doorwerking (paragraaf 3.2). Vervolgens komt in dit hoofdstuk een overzicht van de doorwerking van de aanbevelingen aan bod (paragraaf 3.3). Tot slot volgt een overkoepelende analyse van de doorwerking van de onderzoeken (3.4).

Dit hoofdstuk geeft daarmee antwoord op de onderzoeksvragen 3 t/m 5 over de doorwerking van de rapporten met de redenen waarom er wel/niet doorwerking is:

3. Wat is er gedaan met de rapporten door de raad, het college en de ambtelijke organisatie?
4. Wat zijn verklaringen voor het niet (volledig) doorwerken van rapporten?

3.2 Wat is doorwerking?

In een doorwerkingsonderzoek gaat de RKC voor alle gedane aanbevelingen na hoe de raad en het college deze hebben opgevolgd. De RKC gaat ten eerste na welke aanbevelingen zijn opgevolgd en als dat niet is gebeurd, wat de reden daarvan is geweest. Denk aan: de aanbeveling is achterhaald (want het beleid of een wet waarop deze is gebaseerd is gewijzigd), de aanbeveling was niet concreet (niet duidelijk hoe dit opgepakt diende te worden), niet gedaan (niet meer in vizier gehad) of de aanbeveling is nog niet opgevolgd.

Ten tweede kijkt de RKC hoe de aanbevelingen zijn geïmplementeerd en welke effecten een rapport heeft gehad. Opvolging dient hierbij breed te worden gezien: niet altijd zal 1 op 1 overnemen van een aanbeveling gebeuren. De RKC gaat na of er aantoonbare wijzigingen in beleid, instructies en/of uitvoering te zien zijn.

De RKC houdt er rekening mee dat de doorwerking van recent afgeronde onderzoeken normaliter minder groot zal zijn dan van eerder onderzoek.

Om de doorwerking van de onderzoeken in kaart te brengen, heeft de RKC gesprekken gevoerd met de ambtelijk betrokkene(n) per individueel RKC-rapport. Een door de ambtelijke organisatie aangeleverd "stand van zaken overzicht" vormde een van de uitgangspunten van een gesprek. Meer informatie hierover is te vinden in paragraaf 1.4.

Er zijn zeven onderzoeken geweest met aanbevelingen en vier onderzoeken zonder aanbevelingen. In de hierna volgende tekst behandelt de RKC deze apart. Dat een onderzoek geen aanbevelingen bevatte wil niet zeggen dat er geen doorwerking kan zijn. Ook bij deze onderzoeken heeft doorwerking betrekking op de effecten van het onderzoek bij de raad, het college en/of de ambtelijke organisatie, waarbij acties zijn genomen naar aanleiding van deze onderzoeken. Wel heeft de RKC deze onderzoeken zonder aanbevelingen anders geanalyseerd: in plaats van per aanbeveling te kijken is er in het algemeen gekeken of een onderzoek geleid heeft tot een actie vanuit de raad, het college en/of de ambtelijke organisatie.

Per onderzoek is een factsheet opgesteld waarbij gekeken wordt in hoeverre een onderzoek doorwerking heeft:

- Volledig
- Deels
- Niet
- Onbekend

De ingevulde factsheets zijn te vinden in bijlage 2.

3.3 Overzicht doorwerking RKC-rapporten

Onderzoeken met aanbevelingen

Onderstaande tabel bevat de zeven onderzoeken waarin de RKC aanbevelingen heeft gedaan aan het college en de raad.

Onderzoek	Volledige doorwerking	Deels doorwerking	Geen doorwerking	Doorwerking onbekend
Quick Scan Wmo (5 aanbevelingen)	2 aanbevelingen	1 aanbeveling		2 aanbevelingen
Burger- en overheidsparticipatie (4 aanbevelingen, <i>niet overgenomen door de raad</i>)		1 aanbeveling		3 aanbevelingen
Sturen in risicovolle projecten (8 aanbevelingen)	2 aanbevelingen	2 aanbevelingen	4 aanbevelingen	
Verkeersveiligheid rondom scholen (6 aanbevelingen)		2 aanbevelingen	4 aanbevelingen	
Duurzaamheid (7 aanbevelingen, <i>niet overgenomen door de raad</i>)	2 aanbevelingen	1 aanbeveling	4 aanbevelingen	
Second opinion BuCa gemeentekantoren (5 aanbevelingen)	5 aanbevelingen			
Klachtbehandeling (6 aanbevelingen)	1 aanbeveling	3 aanbevelingen		2 aanbevelingen
Totaal: 41 aanbevelingen	12 aanbevelingen (29%)	10 aanbevelingen (24%)	12 aanbevelingen (29%)	7 aanbevelingen (17%)

 Zoals weergegeven in de tabel leidde iets meer dan een kwart van de aanbevelingen (29%) geheel tot doorwerking. Deze aanbevelingen van de RKC zijn opgevolgd en hebben geleid tot concrete acties bij het college, de ambtelijke organisatie en/of de raad.

 Iets minder dan een kwart van de aanbevelingen (24%) leidde deels tot doorwerking. Deze aanbevelingen zijn deels opgepakt door het college, de ambtelijke organisatie en/of de raad, maar (nog) niet volledig opgevolgd. Redenen hiervoor zijn voornamelijk de recente publicatie van een RKC-rapport (*klachtbehandeling*), niet genoeg menskracht om de aanbeveling volledig op te volgen of omdat het college de aanbeveling wel heeft opgevolgd maar de raad niet (bij aanbevelingen gericht aan zowel college als raad).

 Iets meer dan een kwart van de aanbevelingen (29%) leidde niet tot doorwerking. Alle twaalf aanbevelingen zonder doorwerking komen voort uit drie van de zeven rapporten. Het gaat om de onderzoeken *sturen in risicovolle projecten*, *verkeersveiligheid rondom scholen* en *duurzaamheid*. Dit zijn de drie onderzoeken waarbij het college in de bestuurlijke reactie kanttekeningen plaatste (zie paragraaf 2.4). Bij het onderzoek naar duurzaamheid zijn daarbij de aanbevelingen destijds niet overgenomen door de raad, hetgeen een verklaring kan zijn voor het ontbreken van doorwerking (hoewel opvallend genoeg ook 2 aanbevelingen volledige doorwerking vertonen). Voor de overige twee onderzoeken is er de volgende verklaring voor het gebrek aan doorwerking:

- Bij *sturen in risicovolle projecten* komt het gebrek aan doorwerking grotendeels omdat de raad de aan haar gedane aanbevelingen niet heeft opgepakt.
- Bij *verkeersveiligheid rondom scholen* komt het deels doordat de raad de aanbevelingen aan de raad niet heeft opgevolgd en deels door een gebrek aan ambtelijke capaciteit.

 Er zijn zeven aanbevelingen waarvan niet duidelijk is in hoeverre deze doorwerking hebben gehad. Bij één rapport (*klachtbehandeling*) speelt de recente oplevering van het RKC-rapport (mei 2021) mee, waardoor er voor een deel nog geen zicht is op eventuele doorwerking. Bij de andere twee rapporten (*quick scan Wmo* en *participatie*) zijn er weliswaar relevante acties ondernomen (bijvoorbeeld het opstellen van participatiebeleid), maar is het onzeker in hoeverre de aanbevelingen van de RKC van een aantal jaar ervoor hebben bijgedragen aan deze acties. Overigens is het ontbreken van duidelijke

doorwerking bij *participatie* niet vreemd, aangezien de raad de aanbevelingen bij dit rapport niet overgenomen heeft, maar slechts als inspiratie zag (zie paragraaf 2.4).

Naast de doorwerking in beleid of in de ambtelijke organisatie constateert de RKC dat een aantal van de onderzoeken ook leiden tot doorwerking bij inwoners.

- Het onderzoek *participatie* heeft bijgedragen aan het stimuleren van inwonersinitiatieven door de gemeente. Daaronder valt onder andere de digitale participatie van inwoners door middel van het burgerpanel.
- Het onderzoek *duurzaamheid* heeft ook bijgedragen aan de participatie van inwoners. Zo heeft de ambtelijke organisatie enquêtes afgenomen en bewonersbijeenkomsten georganiseerd waarin inwoners hun stem konden laten horen over duurzaamheid.
- Het onderzoek *klachtbehandeling* leidde ook tot doorwerking voor inwoners: de gemeente is bezig met een project om 'het goede gesprek' met inwoners over klachten te kunnen voeren.

Onderzoeken zonder aanbevelingen

Bij vier onderzoeken die in dit doorwerkingsonderzoek zijn meegenomen heeft de RKC geen aanbevelingen gedaan, maar kan er toch sprake zijn van doorwerking bij de raad en het college/ambtelijke organisatie. Ook bij deze onderzoeken heeft doorwerking betrekking op de effecten van het onderzoek bij de raad, het college en/of de ambtelijke organisatie, waarbij acties zijn genomen naar aanleiding van deze onderzoeken.

Ook de doorwerking van deze onderzoeken is bepaald door het voeren van gesprekken met ambtelijk betrokkenen naar aanleiding van het "stand van zaken overzicht" (zie paragraaf 1.4). Wel heeft de RKC deze onderzoeken zonder aanbevelingen anders geanalyseerd: in plaats van per aanbeveling te kijken is er in het algemeen gekeken of een onderzoek geleid heeft tot een actie vanuit de raad, het college en/of de ambtelijke organisatie. Onderstaande tabel geeft de uitwerking.

Overzicht doorwerking van onderzoeken zonder aanbevelingen

Onderzoek	Doorwerking bij de raad	Doorwerking bij college en/of ambtelijke organisatie
Informatievoorziening aan burgers		
Verkenning drie decentralisaties		
Implementatie VN-verdrag handicap		
Meldingen openbare ruimte		

Legenda:

Volledige doorwerking
Deels doorwerking
Doorwerking is onduidelijk

De rapporten *informatievoorziening aan burgers* en *verkenning drie decentralisaties* waren niet zozeer gericht op het verschaffen van inzicht aan de raad, maar op het leveren van input/inzichten voor het college/ambtelijke organisatie. Daarom is doorwerking bij de raad voor deze twee rapporten niet meegenomen in de beoordeling.

Het rapport *informatievoorziening aan burgers* heeft doorwerking gehad bij het college en/of de ambtelijke organisatie. De uitkomsten van het onderzoek hebben geleid tot gesprekken over de wijze waarop er naar de gemeentelijke dienstverlening en informatievoorziening wordt gekeken. In 2019 heeft het college een volgende burgerpeiling gehouden waarin inwoners uit het burgerpanel zijn bevraagd over de dienstverlening en informatievoorziening.

In het rapport *verkenning drie centralisaties* staan vier leerpunten voor het college (zie de factsheet in bijlage 2 voor deze leerpunten). Drie leerpunten zijn door het college opgevolgd en daarmee heeft het onderzoek deels doorwerking gehad bij het college/de ambtelijke organisatie.

Het is onduidelijk of het rapport *implementatie VN-verdrag handicap* doorwerking heeft gehad bij de raad. De raad heeft in november 2021 een nieuw beheerplan openbare ruimte vastgesteld en heeft een amendement aangenomen over toegankelijkheid. Echter is het niet duidelijk of dit verband hield met het RKC-onderzoek.

Het rapport *implementatie VN-verdrag handicap* heeft wel deels doorwerking gehad bij het college/de ambtelijke organisatie. De gemeente heeft op losse onderdelen al gewerkt aan het thema inclusie (toegankelijkheid website, ondertiteling gemeenteraadsvergaderingen en toegankelijkheid openbare ruimte). Er is echter geen afzonderlijk inclusiebeleid of een document waarin de ambtelijke organisatie acties op dit thema bijhoudt.

Door de recente publicatie van het onderzoek *Meldingen openbare ruimte* is de doorwerking bij de raad nog niet bekend. Het rapport heeft wel deels doorwerking gehad bij het college/de ambtelijke organisatie. De organisatie is bezig met een aantal acties, zoals het koppelen van het zaakstelsel en het meldstelsel.

In twee van de vier onderzoeken hebben de rapporten ook (deels) tot doorwerking bij inwoners geleid. Het onderzoek *implementatie VN-verdrag handicap* heeft eraan bijgedragen dat de organisatie nadenkt over speeltoestellen voor gehandicapte kinderen. Verder geven de ambtelijk betrokkenen van het onderzoek *meldingen openbare ruimte* aan dat de organisatie bezig is met het ontwikkelen van een app voor inwoners die het doen van meldingen verbetert.

3.4 Analyse doorwerking van de aanbevelingen

In deze paragraaf wordt een overkoepelende analyse gemaakt van de gevonden doorwerking van de onderzoeken met aanbevelingen. Eerst volgt een beschrijving van de patronen in aanbevelingen die wel of juist niet tot doorwerking hebben geleid.

Aanbevelingen gericht aan de raad leiden het minst vaak tot doorwerking

Bij de raad hebben 7 van de 11 aanbevelingen niet geleid tot doorwerking; bij het college hebben 5 van de 23 aanbevelingen niet geleid tot doorwerking.

Aanbevelingen van de RKC aan de raad hebben daarmee minder vaak doorwerking dan de aanbevelingen gericht aan het college. Een verklaring is dat er geen structuur is waarbij rapporten (bijvoorbeeld) jaarlijks terugkomen op de agenda van de raad.

De raad zou, in theorie, zichzelf scherp moeten houden voor de opvolging van de aan hem gerichte aanbevelingen. Verschillende raadsleden geven aan dat zij zelf scherper kunnen zijn op de opvolging van aanbevelingen gericht aan zowel het college als de raad. Dit gebeurt nog onvoldoende, waardoor de raad er pas laat achter komt dat aanbevelingen niet zijn opgevolgd. Dit was bijvoorbeeld het geval bij het rapport *verkeersveiligheid rondom scholen*, waarbij de raad er pas recent achter kwam dat een aantal aanbevelingen niet was opgevolgd.

Aanbevelingen gericht aan het college leiden vaker tot doorwerking

In totaal hebben 17 aanbevelingen die aan het college waren gericht (ten minste deels) tot doorwerking geleid. Dit is ongeveer driekwart van het totale aantal aanbevelingen gericht aan het college. De gesprekken met de ambtelijk betrokkenen en het “stand van zaken overzicht” laten zien dat de aanbevelingen tot concrete acties leiden in beleidsplannen, de uitvoering daarvan of de organisatie zelf.

Alle aanbevelingen die gezamenlijk gericht waren op het college en de raad hebben (ten minste deels) geleid tot doorwerking

De RKC richtte 6 aanbevelingen aan zowel het college als de raad. Elk van deze aanbevelingen heeft (ten minste deels) tot doorwerking geleid. Een mogelijke verklaring waarom deze aanbevelingen (ten minste deels) hebben geleid tot doorwerking is dat deze aanbevelingen grotendeels praktisch van aard waren. Deze aanbevelingen omvatten bijvoorbeeld het maken van afspraken tussen college en raad en het aangaan van het onderlinge gesprek over een bepaald onderwerp. Een voorbeeld van deze aanbevelingen uit het onderzoek *burger- en overheidsparticipatie* is: ‘Voer als raad en college met elkaar het gesprek over, en maak afspraken over de rollen van raad en college bij burger- en overheidsparticipatie.’ Dit is een aanbeveling die praktisch makkelijk uitvoerbaar is door raad en college. Bovendien helpen dergelijke aanbevelingen van de RKC het college en de raad om met elkaar het gesprek aan te gaan over, in dit geval, hun onderlinge rollen. Uit de raadsledensessie kwam naar voren dat dit onderlinge gesprek als nuttig wordt ervaren.

Algemeen geformuleerde aanbevelingen leiden (vooral bij de raad) minder vaak tot doorwerking

Aanbevelingen aan de raad die niet zijn opgevolgd, zijn voor een groot deel algemeen geformuleerd.

In deze aanbevelingen vraagt de RKC de raad bijvoorbeeld om een ambitieniveau vast te stellen (*verkeersveiligheid rondom scholen en sturen in risicovolle projecten*), hun rol op te pakken en initiatief te nemen (*duurzaamheid*) of kaders te stellen (*sturen in risicovolle projecten*). Een voorbeeld van een van deze niet opgevolgde aanbevelingen is: 'Controleer als raad periodiek aan de hand van deze kaders en de daarbij afgesproken informatievoorziening of het project zich in de juiste richting ontwikkelt en stel indien nodig de kaders bij (richt u zich niet alleen op financiële risico's maar ook op inhoudelijke en procesmatige risico's).' Dit is een brede aanbeveling, waarin de raad om meerdere 'acties' wordt gevraagd, namelijk: periodiek controleren, kaders (bij)stellen en rekening houden met drie soorten risico's. Deze aanbeveling zou kunnen worden opgesplitst om de raad duidelijker te maken welke acties de RKC van hen wenst. Ook zou de aanbeveling specifiekere kunnen door 'periodiek' te duiden (bijvoorbeeld jaarlijks) en toe te lichten wat 'de juiste richting' inhoudt.

Specifieke en concrete aanbevelingen leiden vaker tot (volledige) doorwerking

Bij de 12 aanbevelingen die volledige doorwerking hebben valt op dat deze vaak concreet en specifiek zijn. Het gaat hier bijvoorbeeld om aanbevelingen waarin raad en college wordt gevraagd afspraken te maken, maar ook om aanbevelingen die op een andere manier specifiek zijn. Een voorbeeld zijn de volgende twee aanbevelingen uit het onderzoek *second opinion businesscase gemeentekantoren*: 'Betrek een organisatieadviesbureau' en 'Laat HEVO een laatste definitieve versie van de businesscase maken.' Dit zijn specifieke aanbevelingen waar het college relatief eenvoudig opvolging aan kan geven door het nemen van een actie, zoals het college bij deze twee aanbevelingen dan ook heeft gedaan.

3.5 Reflectie vanuit de interviews op de doorwerking van alle rapporten

Uit de gesprekken met (ambtelijk) betrokkenen, het "stand van zaken overzicht" dat is ingevuld door de ambtelijke organisatie en de raadsledensessie komt naar voren dat de rekenkamerrapporten hebben bijgedragen aan het gemeentelijk beleid en de uitvoering hiervan. Het brede aanbod aan rekenkameronderzoeken heeft geleid tot inzicht, concrete leerpunten en handvatten.

Hoewel de rekenkameronderzoeken nuttig zijn, loopt de mate waarin de rapporten worden gebruikt volgens betrokkenen uiteen. De rapporten *sturing in risicovolle projecten* en *second opinion businesscase gemeentekantoren* staan bijvoorbeeld scherper op het netvlies bij betrokkenen dan het rapport over duurzaamheid. Dit heeft er volgens betrokkenen mee te maken dat sommige onderwerpen die de RKC onderzoekt, snel 'verouderd' kunnen zijn zodra het rapport uitkomt. Een onderwerp als *sturing in risicovolle projecten* is tijdlozer en bevat leerpunten voor onder andere de rollen van raad en college. Ook binnen de ambtelijke organisatie wordt het onderzoek *sturen op risicovolle projecten* nog regelmatig gebruikt.

De effecten en veranderingen van de rekenrapporten lopen uiteen. De *Doe Mee-onderzoeken* leiden bijvoorbeeld tot inzicht over de onderzochte onderwerpen bij college (en ambtelijke organisatie) en de raad waarna dit wordt meegenomen in bijvoorbeeld gesprekken of bij keuzes voor nieuwe systemen. Bij deze onderzoeken is het volgens betrokkenen vanuit de ambtelijke organisatie ook nuttig dat er een vergelijking met andere gemeenten kan worden gemaakt. Daarnaast komen er ook concrete acties uit de Doe Mee-onderzoeken naar voren, zoals bij het onderzoek *meldingen openbare ruimte*.

De onderzoeken waarin de RKC aanbevelingen aan zowel de raad als het college doet, leiden -naast inzicht in de onderzochte onderwerpen voor raad, college en ambtelijke organisatie- ook tot verandering in het beleid en de uitvoering hiervan. Een concreet voorbeeld hiervan is het onderzoek naar *klachtbehandeling*. Klachtbehandeling is inmiddels meer gekoppeld aan de dienstverlening van de gemeente. Ook hebben de onderzoeken van de RKC er meerdere keren voor gezorgd dat het college en de raad het gesprek met elkaar zijn aangegaan en onderling afspraken hebben gemaakt.

Tot slot laat de *second opinion businesscase gemeentekantoren* zien dat de RKC de raad ook kan ondersteunen in de besluitvorming. Dit onderzoek heeft de raad geholpen om meer duidelijkheid te krijgen over de huisvesting gemeentekantoren en zodoende een weloverwogen besluit te nemen hierover.

3.6 Samenvatting van bevindingen ten aanzien van doorwerking

De RKC constateert de volgende bevindingen ten aanzien van doorwerking:

- De uitgebrachte rapporten hebben bijgedragen aan het gemeentelijk beleid en de uitvoering hiervan.
- Er is spreiding in de mate waarin de aanbevelingen van de RKC zijn opgevolgd. Van de 41 aanbevelingen bleken er 12 geheel te zijn opgevolgd (29%), 10 deels (24%), 12 niet (29%) en van 7 aanbevelingen (17%) was de opvolging onbekend.
- Aanbevelingen gericht aan de raad zijn minder vaak opgevolgd dan aanbevelingen aan het college.
- Specifieke en concrete aanbevelingen leiden vaker tot (volledige) doorwerking.
- Waar aanbevelingen niet zijn opgevolgd zijn er diverse (soms overlappende) verklaringen, waaronder het niet aannemen van de aanbevelingen door de raad (2 onderzoeken), kanttekeningen geplaatst door het college (3 onderzoeken), de raad heeft aan hem gerichte aanbevelingen niet opgepakt (7 van de 11 aanbevelingen), een gebrek aan ambtelijke capaciteit (1 onderzoek) en de recentheid van een publicatie (1 onderzoek).
- Bij de onderzoeken waarbij de RKC geen aanbevelingen heeft gedaan vertoont elk rapport in mindere of meerdere mate doorwerking bij het college en/of de ambtelijke organisatie.

Beantwoording onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen	Beantwoording
3. Wat is er gedaan met de rapporten door de raad, het college en de ambtelijke organisatie?	De elf onderzochte rapporten verschillen in de mate van doorwerking, maar alle rapporten vertonen een bepaalde mate van doorwerking. Circa de helft van de aanbevelingen is volledig opgevolgd (29%) of deels opgevolgd (24%). De raad heeft aanbevelingen minder vaak opgevolgd dan het college. Uit de interviews met ambtelijk betrokkenen blijkt dat de rekenkamerrapporten hebben bijgedragen aan het gemeentelijk beleid en de uitvoering hiervan.
4. Wat zijn verklaringen voor het niet (volledig) doorwerken van rapporten?	Er zijn diverse (soms overlappende) verklaringen, waaronder het niet aannemen van de aanbevelingen door de raad (2 onderzoeken), kanttekeningen geplaatst door het college (3 onderzoeken), de raad heeft aan hem gerichte aanbevelingen niet opgepakt (7 van de 11 aanbevelingen), een gebrek aan ambtelijke capaciteit (1 onderzoek) en de recentheid van een publicatie (1 onderzoek).

4. Evaluatie

4.1 Inleiding

Omdat de RKC niet 'haar eigen vlees wil keuren' is een externe onderzoeker ingeschakeld voor het evalueren van de rapporten en de RKC. Guido Enthoven van het Instituut Maatschappelijke Innovatie heeft dit deel op zich genomen. Zijn evaluatie-rapport is opgenomen in bijlage 3. De aanbevelingen uit dit rapport komen (deels) terug in de Bestuurlijke Nota (gezien de hoeveelheid aanbevelingen zijn ze niet allemaal overgenomen in de Bestuurlijke Nota).

In dit hoofdstuk worden bevindingen uit het evaluatie-rapport (letterlijk) geciteerd, om te komen tot de beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:

5. Hoe ervaren de raadsleden de rekenkamer-rapporten (kwaliteit, bruikbaarheid, relevantie)?
6. Hoe evalueert men de rol en positie van de RKC in relatie tot de raad, haar Adviesgroep, het college, de griffie en de ambtelijke organisatie?

4.2 Ervaringen raadsleden met rapporten RKC

Kwaliteit

Er bestaat brede waardering voor de kwaliteit van de rapporten van de RKC. De conclusies en aanbevelingen van de RKC zijn voldoende onderbouwd in termen van een goede relatie tussen de bevindingen en het bestuurlijk rapport met aanbevelingen. Over het algemeen worden de rapporten van RKC als aansprekend gezien, met een helder geschreven tekst, een overzichtelijke structuur en een zekere overtuigingskracht. De respondenten geven desgevraagd gemiddeld een 8 voor de kwaliteit van de rapporten van de RKC. Veelgehoorde kwalificaties zijn:

'Gedegen werk, goed onderbouwd, onafhankelijk, professioneel, inhoudelijk, objectief.'

*'De toegevoegde waarde schuilt voor een deel in de helikopterview van de RKC.
De rapporten zijn neutraal en objectief.'*

Door de raad werd de kanttekening geplaatst dat de onderzoeken naar burgerparticipatie en duurzaamheid wel erg vroeg in de beleidscyclus zaten.

De rekenkamercommissie heeft de afgelopen jaren gezag opgebouwd door inhoudelijk goed onderbouwde en waardevolle rapporten te maken.

Bruikbaarheid

De toonzetting van de rapporten wordt gewaardeerd. Door de constructieve en opbouwende houding wordt het gemakkelijker voor het college en de raad om aanbevelingen over te nemen.

Volgens raadsleden leveren de rapporten van de RKC een bijdrage aan de kaderstellende en/of controlerende rol van de gemeenteraad. De rapporten als zodanig leveren hiervoor bruikbaar materiaal. Tegelijkertijd worden de rapporten en conclusies en aanbevelingen niet altijd ten volle benut, maar dat ligt dan vooral aan de raad zelf die onvoldoende toeziet op nakoming van de aanbevelingen.

De vraag of een rapport opnieuw wordt bekeken als het onderwerp later terugkomt, wordt wisselend beantwoord. Een deel van de raadsleden geeft aan dat dit het geval is:

'Het rapport over verkeersveiligheid is nog een paar keer gebruikt.'

Een groter deel geeft aan dat dit te weinig het geval is en dat het eigenlijk vaker zou moeten.

'Dat doe ik veel te weinig; in de drukte der dingen glipt het erdoor heen.'

Relevantie

De keuze van de onderwerpen kwam de afgelopen jaren tot stand na consultatie van de fracties, het college en de ambtelijke organisatie, waarna bespreking met de Adviesgroep en besluitvorming door

de RKC plaats vindt. Het proces van agendering en besluitvorming omtrent de keuze van onderwerpen werkt goed en wordt door de respondenten niet ter discussie gesteld. Er is waardering voor de onderwerpkeuze van de Rekenkamercommissie. De meeste respondenten gaven aan dat de RKC thema's heeft behandeld die politiek en/of maatschappelijk urgent waren. Er zijn geen belangrijke lacunes in termen van onderwerpkeuze; de RKC heeft de afgelopen jaren geen grote thema's gemist.

4.3 Evaluatie van de rol en positie van de RKC

Relatie met de gemeenteraad

De relatie met de gemeenteraad is goed en de RKC wordt over het algemeen gewaardeerd door raadsleden.

'De RKC houdt ons als raad een spiegel voor.'

'De RKC is een belangrijk onderdeel in de lokale democratie.'

De rapporten van de RKC worden na afronding aan de raadscommissie gepresenteerd. Veel respondenten geven aan dat deze presentatie wat hun betreft korter en kernachtiger kan. Dus niet eerst starten met een uitgebreide inleiding en verantwoording van het onderzoek, maar direct de belangrijkste conclusies en aanbevelingen presenteren.

Relatie met het college

In het begin heeft een ieder moeten wennen aan elkaars rol en had het college het gevoel dat de RKC 'aan de andere kant stond'. De ervaringen met de voorgangers waren zodanig dat de positie van de RKC al bij voorbaat argwanend werd gezien. Inmiddels lijkt er een positieve grondhouding te zijn en vinden college en RKC elkaar in een gezamenlijke ambitie om zaken beter te maken. Er is geen periodiek overleg met het college, hoewel dat aanvankelijk wel in de bedoeling lag.

Relatie met de ambtelijke organisatie

De relatie met de ambtelijke organisatie lijkt goed; de evaluatiegesprekken waren open. De opstelling van de RKC is kritisch-constructief en deze opstelling wordt gewaardeerd door de ambtelijke organisatie.

'Het werk van de RKC voegt echt iets toe en we doen het met elkaar. Dit is geen vanzelfsprekendheid.'

'In sommige gemeenten gaat de plaatselijke RKC er nog wel eens 'met gestrekt been in', maar dat is hier niet het geval.'

Ook wordt gewaardeerd dat er voorafgaand aan het onderzoek startgesprekken plaatsvinden met de ambtelijke organisatie. Tegelijkertijd is de relatie met de ambtelijke organisatie ook spannend.

'Je werkt vanuit een ander referentiekader en dan werk je gemakkelijk langs elkaar heen.'

4.4 Samenvatting van bevindingen uit de evaluatie

- Raadsleden zijn over het algemeen positief over de kwaliteit, de bruikbaarheid en relevantie van de rekenkamerrapporten.
- Volgens raadsleden leveren de rapporten van de RKC een bijdrage aan de kaderstellende en/of controlerende rol van de gemeenteraad.
- Tegelijkertijd worden de rapporten en conclusies en aanbevelingen niet altijd ten volle benut, maar dat ligt dan vooral aan de raad zelf die onvoldoende toeziet op nakoming van de aanbevelingen.
- De meeste respondenten gaven aan dat de RKC thema's heeft behandeld die politiek en/of maatschappelijk urgent waren.

- De relatie met de gemeenteraad is goed en de RKC wordt over het algemeen gewaardeerd door raadsleden.
- De presentatie van de rapporten zou korter en kernachtiger kunnen.
- Er lijkt een positieve grondhouding te zijn tussen college en RKC en ook vinden college en RKC elkaar in een gezamenlijke ambitie om zaken beter te maken.
- De relatie met de ambtelijke organisatie lijkt goed; de evaluatiegesprekken waren open. Tegelijkertijd is de relatie met de ambtelijke organisatie ook spannend.

Beantwoording onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen	Beantwoording
5. Hoe ervaren de raadsleden de rekenkamer-rapporten (kwaliteit, bruikbaarheid, relevantie)?	Raadsleden zijn over het algemeen positief over de kwaliteit, de bruikbaarheid en relevantie van de rekenkamerrapporten.
6. Hoe evalueert men de rol en positie van de RKC in relatie tot de raad, haar Adviesgroep, het college, de griffie en de ambtelijke organisatie?	De RKC heeft een goede relatie met de gemeenteraad. Daarnaast lijkt er een positieve grondhouding te zijn vanuit het college en de ambtelijke organisatie. Wel blijft er een 'natuurlijk spanningsveld' met de ambtelijke organisatie.

Bijlagen

1. Analysekamer doorwerking
2. Factsheet per rapport
3. Evaluatie-rapport door Guido Enthoven, Instituut Maatschappelijke Innovatie

Bijlage 1: Analyse kader doorwerking⁶

1. In hoeverre heeft het rekenkamerrapport, de daarin opgenomen aanbevelingen en/of het bijgaande raadsvoorstel aandacht gekregen in de gemeenteraad?
 - A. De RKC heeft een presentatie gegeven over het rapport: Ja / Nee.
 - B. Het rapport is geagendeerd voor behandeling in de raad: Ja / Nee
 - C. Het rapport is in de gemeenteraad besproken: Ja / Nee
 - Indien ja: is gevolgd door een uitspraak, motie en/of besluit van de gemeenteraad Ja / Nee [woordje raadscommissie toch weggehaald, omdat bij een bespreking in een gemeenteraad geen besluit van de raadscommissie kan volgen]
2. In hoeverre heeft de gemeenteraad de aanbevelingen overgenomen dan wel op een andere wijze een besluit genomen over het rapport?
 - A. De conclusies van het onderzoek zijn niet / deels / volledig gesteund door de raad.
 - B. Waarom zijn de conclusies niet / deels / volledig gesteund door de raad?
 - C. De aanbevelingen zijn niet / deels / volledig overgenomen door de raad.
 - D. Waarom zijn de aanbevelingen niet / deels / volledig overgenomen door de raad?
3. In hoeverre zijn de aanbevelingen en/of redeneertrant van de rekenkamer opgenomen in beleid(svoornemens) en/of de uitvoering daarvan?
 - A. De conclusies en aanbevelingen zijn niet / deels / volledig overgenomen in beleid(svoornemens).
 - B. De conclusies en aanbevelingen zijn niet / deels / volledig overgenomen in ambtelijk handelen
 - C. Wat is de motivering voor niet/deels/volledig overnemen?
4. In hoeverre zijn er patronen waarneembaar in het opvolging geven van conclusies en aanbevelingen van de RKC?
 - A. Welk type aanbevelingen wordt relatief vaak opgevolgd/kent veel doorwerking?
 - B. Welk type aanbevelingen wordt relatief weinig opgevolgd/kent geringe doorwerking?
5. Welke effecten heeft het rekenkamerrapport teweeggebracht?

Als gevolg van het rapport is een aantoonbare verandering opgetreden in (meerdere antwoorden mogelijk):

 - I. De meningsvorming door het college en/of de raad. Als gevolg van het onderzoek is het onderwerp of beleidsthema onderwerp van maatschappelijk of politiek debat geworden.
 - II. De (wijze van) besluitvorming door het college en/of de raad. Het onderzoek heeft bijgedragen aan een betere kaderstelling en controle door de raad of een optimaler proces van besluitvorming.
 - III. De beleidsvorming door ambtelijke organisatie, college en/of de raad. Er zijn tijdens/na het onderzoek wijzigingen aangebracht in het beleid of er is nieuw beleid gevormd.
 - IV. De beleidsuitvoering.
 - V. De maatschappelijke doorwerking. Er zijn verbeterde resultaten geboekt in termen van maatschappelijke effecten.
 - VI. De verantwoording over het gevoerde bestuur. Het onderzoek heeft gezorgd voor meer aandacht voor bijvoorbeeld doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid bij het bestuur.

⁶ Geïnspireerd door de NVRR, Handreiking meten van doorwerking rekenkamerproducten, april 2018. Via <https://www.nvrr.nl/publicatie/1762/handreiking-meten-van-doorwerkingen-rekenkamerproducten/>

Bijlage 2: Factsheet per rapport

In deze bijlage van het rapport volgt per onderzoek een overzicht van de opvolging van de aanbevelingen of algemene doorwerking (waar er geen aanbevelingen waren) van de onderzoeksrapporten van de RKC.

Elke factsheet start met een inleidende tekst over het onderzoek, gevolgd door het doel van het onderzoek en de hoofdvraag. Daarna volgt een tabel waarin de doorwerking is weergegeven. De RKC heeft hierbij gewerkt met een stoplichtmodel.

Voor de onderzoeken met aanbevelingen is per aanbeveling de volgende kleuring toegepast:

Aanbeveling heeft volledige doorwerking
Aanbeveling heeft deels doorwerking
Aanbeveling heeft geen doorwerking
Doorwerking onbekend / niet meer actueel

Voor de onderzoeken zonder aanbevelingen is gekeken of het onderzoek doorwerking heeft gehad bij de raad danwel het college/de ambtelijke organisatie. Het stoplicht is op vergelijkbare wijze als boven vastgesteld:

Volledige doorwerking
Deels doorwerking
Geen doorwerking
Doorwerking onbekend / niet meer actueel

De kleuring van de stoplichten is gedaan door de RKC. De RKC heeft zich hierbij gebaseerd op het door de ambtelijke organisatie aangeleverde “stand van zaken overzicht” (zie paragraaf 1.4) en het daarop volgende interview met de ambtelijk betrokkene(n) per onderzoek.

Onderzoek 1: Quick scan WMO

Inleiding

Het eerste rapport dat de RKC in 2016 uitbracht was een zogenaamde quickscan WMO. Het onderzoek op hoofdlijnen, een zogenaamde quickscan, naar de invoering van de WMO en informatievoorziening aan de gemeenteraad werd uitgevoerd op verzoek van de leden van de gemeenteraad die graag meer inzicht wilden in het veld. Naast het rapport werd er ook een infographic gepubliceerd.

Doel

De insteek van het onderzoek was lerend en vooruitkijkend om zodoende gezamenlijk verder vorm te geven aan de transformatie van de WMO. De focus lag op het in kaart brengen van het speelveld, de informatievoorziening aan de raad en mogelijkheden voor doorontwikkeling van de WMO.

Hoofdvraag

“Hoe is de WMO Krimpenerwaard op dit moment georganiseerd, hoe is de gemeenteraad betrokken en geïnformeerd en welke lessen voor de toekomst zijn hieruit te trekken ten aanzien van de informatievoorziening?”

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

In de quick scan werden geen aanbevelingen geformuleerd, wel in het begeleidende raadsvoorstel. Hierbij werd geen onderscheid gemaakt of de aanbeveling gericht was aan de raad, het college en/of de ambtelijke organisatie.

Aanbeveling	Doorwerking
<p>Aanbeveling 1: Voor zowel de ambtelijke organisatie, het bestuur als de gemeenteraad is het komende tijd de uitdaging om vanuit vernieuwd perspectief (zonder terug te grijpen op de oude situatie van de vijf gemeenten) te werken aan het inrichten van het sociaal domein voor de gemeente Krimpenerwaard.</p>	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente heeft de afgelopen jaren stappen gezet om vanuit de nieuwe situatie, één gemeente, te werken aan het opnieuw inrichten van het sociaal domein. Gesteld werd in het gevoerde gesprek dat de transformatie twee onderdelen heeft: beleidsmatig en uitvoering. Beleidsmatig probeert de gemeente de transformatie vorm te geven door het preventieteam. Qua uitvoering ligt er intern een opgave: 1 gezin 1 plan. Het is voor de gemeente nog zoeken om te zorgen dat zij de vraag van de inwoner helder krijgt. Dit moet de gemeente integraal benaderen. In welke mate de afgelopen jaren de aanbeveling van de RKC uit 2016 hierbij is betrokken, is onvoldoende duidelijk. De ambtelijk betrokkenen geven in het wederhoor aan dat de aanbeveling op dit moment in elk geval niet meer actueel lijkt.
<p>Aanbeveling 2: De gemeenteraad dient in positie gezet te worden ten aanzien van de kaderstellende rol (bijvoorbeeld actief betrokken te worden in het traject van de transformatieagenda voor de komende jaren).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Aangegeven werd dat de quick scan Wmo aanbevelingen met betrekking tot integraal werken bevatte. Deze aanbevelingen zijn geborgd in het integraal beleidskader Sociaal Domein welke is vastgesteld door de raad op 20 april 2021. De quick scan dateert van 2016. Het is de RKC niet duidelijk geworden in hoeverre en op welke wijze haar aanbevelingen na al die tijd zijn betrokken bij het nieuw opgestelde integrale beleidskader en in welke mate de raad op basis van haar quick scan in de tussenliggende periode is betrokken.
<p>Aanbeveling 3: (Extra) inzet is nodig op de informatievoorziening richting de gemeenteraad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> In december 2021 is aan de raad een eerste kwaliteitsmonitor gepresenteerd welke de ontwikkelingen volgt op de maatschappelijk ambities/doelstellingen uit het integraal beleidskader sociaal domein. In de kwaliteitsmonitor komt uitvoering en analyse van het zorggebruik op grond van de Wmo en de Jeugdwet aan bod. De kwaliteitsmonitor gaat acties en activiteiten meten om te zien of de gemeente de doelen haalt. Daarop zitten sturingsmogelijkheden voor de raad, zo werd in het gevoerde gesprek aangegeven. Er is niet eerder een monitor geweest waarin de gemeenteraad ook keuzes kan maken ten aanzien van sturing. Wel waren er eerder al verdiepende analyses op zorggebruik. Hierin was het verwijsgedrag te vinden en de (stapeling van) producten. Dit is doorontwikkeld in de kwaliteitsmonitor, maar de gemeente beschouwt het als een lerend proces. De gemeente wil de sturingselementen bijvoorbeeld nog beter voor het voetlicht gaan brengen. Gesteld werd in het gevoerde gesprek dat de raad over de gegevens en geschetste ontwikkelingen in de monitor in gesprek gaat met ketenpartners en ambtenaren; De RKC vindt een eerste monitor eind 2021 rijkelijk laat na haar aanbeveling uit 2016.
<p>Aanbeveling 4: De gemeenteraad heeft zelf ook een belangrijke taak om de kaders te stellen voor de inrichting van het nieuwe stelsel van de Wmo (transformatie) door de juiste vragen te stellen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> In diverse bijeenkomsten rondom het opstellen van het Integraal Beleidskader Sociaal Domein is de afgelopen jaren door raadsleden gesproken over waarden, inhoudelijke uitgangspunten voor de transformatie, maatschappelijke ambities en sturen en verantwoordens als input voor het vastgestelde Integraal Beleidskader Sociaal Domein.
<p>Aanbeveling 5: Maak als college en gemeenteraad duidelijke afspraken over de vorm en inhoud van documenten en stukken, zodat de gemeenteraad zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol goed kan vervullen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> In diverse bijeenkomsten rondom het opstellen van het Integraal Beleidskader Sociaal Domein met raadsleden is gesproken over waarden, inhoudelijke uitgangspunten voor de transformatie, maatschappelijke ambities en sturen en verantwoordens als input voor het vastgestelde Integraal Beleidskader Sociaal Domein.

Aanbeveling heeft volledige doorwerking
Aanbeveling heeft deels doorwerking
Aanbeveling heeft geen doorwerking
Doorwerking onbekend / niet meer actueel

Onderzoek 2: Burger- en overheidsparticipatie

Inleiding

In dit tweede onderzoek (2017) heeft de RKC het samenspel onderzocht tussen de gemeente en haar inwoners. De RKC richtte zich in het onderzoek op zowel burgerparticipatie als overheidsparticipatie. Bij burgerparticipatie ligt het initiatief bij de gemeente en ligt de nadruk op meedenken en meedoen van de gemeenschap. Overheidsparticipatie houdt in dat de gemeenschap het initiatief neemt en ligt de nadruk op meedenken en meedoen van de gemeenschap. Naast conclusies en aanbevelingen benoemt de RKC in het rapport ook een aantal voorbeelden hoe andere gemeenten omgaan met participatie.

Doel rapport: inzicht geven in het samenspel tussen burgers en de gemeente en het verschaffen van mogelijkheden voor verbetering waar nodig.

Hoofdvraag: “Wat doet de gemeente Krimpenerwaard aan het samenspel tussen gemeente en gemeenschap en wat kan beter?”

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

Een meerderheid van de raad heeft tijdens de behandeling van het rapport ingestemd met een amendement (A17-20) waarmee beslispunt 3 (het overnemen van de aanbevelingen) uit het raadsvoorstel wordt geschrapt en vervangen door: “Het rapport Voorwaards met participatie ter inspiratie te laten dienen bij de voorbereiding en

opstelling van de Nota Burgerparticipatie van gemeente Krimpenerwaard” .⁷ Daarmee heeft de raad de aanbevelingen van het rapport niet overgenomen, maar de conclusies wel.

Desondanks hebben raad, college en ambtelijke organisatie wel een aantal relevante acties ondernomen ten aanzien van de aanbevelingen zoals genoemd in het onderzoeksrapport.

Aanbeveling	Doorwerking
Aanbeveling 1 (aan raad): Ga met elkaar het gesprek aan hoe de raad aankijkt tegen participatie in Krimpenerwaard en welke rol raadleden willen pakken.	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn in 2021 twee beeldvormende sessies geweest in de raad over de controlerende en faciliterende kant van participatie. Met deze sessies kregen raadsleden de kans na te denken over hun rol bij participatie. Uit de gesprekken met de ambtelijk betrokkenen komt naar voren dat de raad dit lastige gesprekken vond. • Deze sessies zijn echter wel laat georganiseerd ten opzichte van de publicatiedatum van het rekenkamerrapport (2017). Daardoor is het onzeker in hoeverre deze sessies het directe gevolg zijn geweest van de aanbeveling uit het rapport.
Aanbeveling 2 (aan raad en college): Voer als raad en college met elkaar het gesprek over, en maak afspraken over de rollen van raad en college bij burger- en overheidsparticipatie.	<ul style="list-style-type: none"> • De ambtelijke organisatie heeft de verschillende rollen beschreven die de raad kan hebben en wanneer zij deze hebben voor participatie.⁸ Deze rollen (kaderstellend, controlerend en volksvertegenwoordigend) kwamen voort uit de tweede aanbeveling van de RKC. Deze rollen zijn met de raad doorgesproken. Echter hiervoor geldt hetzelfde qua timing als bij aanbeveling 1.
Aanbeveling 3 (aan college): Breng de opbrengsten van de gesprekken tussen raad en college samen in een visie op burger- en overheidsparticipatie.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is inmiddels participatiebeleid.⁹ De raad heeft ook een participatieverordening vastgesteld¹⁰, die in de plaats treedt van de inspraakverordening en die de participatie regelt bij gemeentelijke beleidsvorming. • Het is onduidelijk in hoeverre deze aanbeveling heeft bijgedragen aan het opstellen van het participatiebeleid. In het “stand van zaken overzicht” is ook niet aangegeven in hoeverre er een relatie bestaat tussen deze aanbeveling en het opstellen van dit beleid. Duidelijk is dat het opstellen van het participatiebeleid wel laat is gebeurd ten opzichte van de publicatie van het rapport.
Aanbeveling 4 (aan college): Experimenteer met, en leer van, concrete initiatieven en hou daarbij rekening met de volgende zaken (...). ¹¹	<ul style="list-style-type: none"> • De ambtelijke organisatie houdt zich bezig met het stimuleren van (bewoners)initiatieven. De RKC heeft geen zicht op de leerpunten die de organisatie uit deze initiatieven haalt en dit meeneemt voor volgende initiatieven. • Een voorbeeld van digitale participatie is een recent proces waarbij de gemeente burgers online heeft bevestigd met behulp van een enquêtebureau. Dit bureau heeft het burgerpanel van de gemeente in beheer dat is ingeschakeld voor het onderwerp huisvesting van de gemeentekantoren. Daarnaast was er een actie via sociale media zodat mensen konden reageren en zich aanmelden voor het burgerpanel, wat 30% ook deed. Dit laatste voorbeeld is meer een opmaat naar digitale participatie. Aan het burgerpanel deden jaarlijks al zo'n 1000 inwoners mee. Dat is naar aanleiding van deze laatste actie verder omhoog gegaan.

Aanbeveling heeft volledige doorwerking	Aanbeveling heeft deels doorwerking	Aanbeveling heeft geen doorwerking	Doorwerking onbekend / niet meer actueel
---	-------------------------------------	------------------------------------	--

⁷ Gemeente Krimpenerwaard, Amendement A17-20 Rekenkameronderzoek Burger en Overheidsparticipatie, 4 juli 2017.

⁸ Gemeente Krimpenerwaard, Participatiebeleid Krimpenerwaard (pagina 9), 21 september 2021.

⁹ Gemeente Krimpenerwaard, Participatiebeleid Krimpenerwaard, 21 september 2021.

¹⁰ Gemeente Krimpenerwaard, Verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Krimpenerwaard 2021, 21 december 2021.

¹¹ Zie pagina 10 van het onderzoeksrapport Voorwaards met participatie voor de acht punten die de RKC in deze aanbeveling noemt voor het college.

Onderzoek 3: Sturen in risicovolle projecten

Inleiding

In dit onderzoek uit 2018 geeft de RKC raad, college en ambtelijke organisatie handvatten voor hun rollen bij risicovolle projecten. Ook biedt het rapport raad en college een startpunt om de dialoog over hun rollen aan te gaan als het gaat om (sturen op) risicovolle projecten. Als onderdeel van het onderzoek is een inspiratiesessie georganiseerd waarbij raadsleden en ambtelijke organisatie een gezamenlijke dialoog zijn aangegaan over elkaars rol en positie.

Doel rapport: het leveren van een bijdrage aan het versterken van (de dialoog over) de kaderstellende en controlerende rol van de raad bij risicovolle projecten.

Hoofdvraag: "Op welke wijze kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol bij toekomstige risicovolle projecten versterken?"

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

De raad heeft kennis genomen van het rapport en neemt alle conclusies en aanbevelingen over. Hieronder volgt per aanbeveling de doorwerking.

Aanbeveling	Doorwerking
<p>Aanbeveling 1 (aan raad): Stel criteria op wanneer een project tot de categorie 'risicovol' kan worden gerekend.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De raad heeft deze aanbeveling niet opgevolgd en is onderling niet het gesprek aangegaan om criteria op te stellen. • Het college gaf in zijn bestuurlijke reactie op het rapport een reactie op deze aanbeveling, hoewel deze aanbeveling niet op het college was gericht.¹² Het is volgens het college zijn rol om een inschatting te maken welk project als risicovol moet worden aangemerkt.
<p>Aanbeveling 2 (aan raad): Bepaal het ambitieniveau. Bij projecten met weinig risico's volstaat controle via de P&C cyclus. Bij projecten met een hoog ambitieniveau is het wenselijk dat de raad ook inhoudelijk en procesmatige kaders stelt (bv. werken met een nota van uitgangspunten).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De raad heeft hierover niet onderling het gesprek gevoerd. • Naar de opvatting van het college zijn projecten per definitie gericht op uitvoering en dus een zaak voor het college (en niet van de raad), zoals het college schrijft in zijn bestuurlijke reactie.¹³ • Uit het gesprek met de ambtelijk betrokkenen komt naar voren dat het college, op het moment dat zich een serieus risico voordoet, dat naar de raad communiceert. Het overige wordt gezien als uitvoering en daarmee primair van het college. Overigens heeft het college/de organisatie geen systeem ingericht over wanneer hij het gesprek met de raad aangaat.
<p>Aanbeveling 3 (aan raad): Controleer als raad periodiek aan de hand van deze kaders en de daarbij afgesproken informatievoorziening of het project zich in de juiste richting ontwikkelt en stel indien nodig de kaders bij (richt u zich niet alleen op financiële risico's maar ook op inhoudelijke en procesmatige risico's).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De raad heeft geen kaders gesteld, noch zijn er afspraken gemaakt wanneer hij geïnformeerd wil worden. Het initiatief daartoe ligt nu bij het college. Wanneer het college dit nodig acht, wordt de raad betrokken. Van een actieve controlerende en periodieke controle door de raad is daarmee geen sprake.
<p>Aanbeveling 4 (aan college): Stel projectplannen zodanig op dat duidelijk is wat de bijdrage is van het risicovolle project aan gemeentelijke doelstellingen en bied daarbij de raad, indien hij dat wenst, de keuze voor verschillende scenario's.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De ambtelijk betrokkene geeft aan dat in elk projectplan wordt aangegeven aan welke gemeentelijke doelstelling het project een bijdrage levert. • De ambtelijk betrokkene geeft aan dat er in de formats voor projectmatig werken (het projectplan) geen verschillende scenario's voor de raad zijn uitgewerkt. • Wel maakt de ambtelijke organisatie met de portefeuillehouder en college een inschatting in hoeverre de raad meegenomen moet worden in de keuze voor verschillende scenario's.
<p>Aanbeveling 5 (aan college): Stem als college af wat de wensen en behoeften van de raad zijn met betrekking tot risicovolle projecten en bevrage de raad daarop actief.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raad en college (en aan de zijlijn ook de betrokken ambtenaren) hebben volgens de gesproken ambtelijk betrokkene een discussie gehad over de vraag: "Wat is de rol van de raad en wat is de rol van het college in het sturen op risico's?" Op het moment dat zich een serieus risico voordoet, communiceert het college dat naar de raad. • Een voorbeeld van optrekken van de organisatie/het college met de raad is de werkgroep Energietransitie. Deze werkgroep bestaat uit enkele raadsleden die volgens de ambtelijk betrokkene goed bekend zijn met de materie. Als zich een risico voordoet, wordt de werkgroep bijeengeroepen om daarin te schakelen en te informeren.
<p>Aanbeveling 6 (aan college): Breidt de nieuwe werkwijze 'projectmatig werken' uit met een paragraaf waarin wordt beschreven hoe de informatievoorziening aan de raad eruit moet zien. Laat deze aangepaste werkwijze, zeker omdat daar ook taken en verantwoordelijkheden van de raad zijn opgenomen, vaststellen door de raad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Met deze aanbeveling is de organisatie nog aan de slag. Daarom is deze aanbeveling nog niet opgevolgd. De organisatie verwacht in het eerste kwartaal van 2022 de nieuwe werkwijze projectmatig werken aan te kunnen bieden aan de raad.

¹² Rekenkamercommissie Krimpenerwaard, Rapportage Sturen in Risicovolle projecten, maart 2018.

¹³ Rekenkamercommissie Krimpenerwaard, Rapportage Sturen in Risicovolle projecten, maart 2018.

Aanbeveling	Doorwerking
<p>Aanbeveling 7 (aan raad en college): Ga met elkaar de dialoog aan over kaderstelling, informatievoorziening en rolverdeling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zoals beschreven in aanbeveling 5, hebben college en raad het gehad over de verschillende rollen bij risicovolle projecten. • Uit het gesprek met de ambtelijk betrokkene blijkt dat het gebruiken van het BOB-model een nuttige stap is geweest. Volgens de ambtelijk betrokkene kan de raad daardoor meer tijd en energie besteden aan het onderwerp sturen in risicovolle projecten. Met het BOB-model wordt niet alleen gestreefd naar minder vergadertijd voor de raad, maar ook naar een versterking van de politiek sturende rol van de raad; met beeldvorming wordt gestreefd naar een betere informatievoorziening voor raadsleden en met oordeelsvorming nemen fracties een (voorlopig) politiek standpunt in en gaan met elkaar in discussie.¹⁴ • Een voorbeeld van waar de raad door het college bij is betrokken, is de eerdergenoemde werkgroep Energietransitie. Hierin heeft de raad kaders kunnen stellen. Het op deze manier voorleggen en het verkennend in gesprek gaan met de raad, is de afgelopen anderhalf jaar vaker gedaan. Dat heeft volgens de ambtelijk betrokkene als voordeel dat, het college weet hoe de raad naar het onderwerp kijkt, zodoende een richting hebben dus ook vaart kan maken.
<p>Aanbeveling 8 (aan raad en college): Kijk naar de inspirerende voorbeelden van andere gemeenten hoe omgegaan wordt met informatievoorziening (aan de raad) en besluitvormingstrajecten rondom risicovolle projecten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het gesprek met de ambtelijk betrokkene blijkt dat de organisatie het rapport risicovolle projecten er geregeld bij pakt. De ambtelijk betrokkene geeft aan dat de voorbeelden uit andere gemeenten die in het rapport genoemd worden nuttig zijn voor de organisatie. • Uit de gesprekken en bestudering van relevante documenten komt niet naar voren dat de raad met deze aanbeveling aan de slag is gegaan. In de raadsledensessie kwam het rapport risicovolle projecten niet naar voren als een rapport dat bij raadsleden scherp op het netvlies staat, zoals dat bij bijvoorbeeld businesscase gemeentekantoren en verkeersveiligheid wel het geval was.

Aanbeveling heeft volledige doorwerking
Aanbeveling heeft deels doorwerking
Aanbeveling heeft geen doorwerking
Doorwerking onbekend / niet meer actueel

¹⁴ Gemeente Krimpenerwaard, BOB vergadermodel, verkregen op 26 januari 2022 van <https://www.krimpenerwaard.nl/bob-vergadermodel>.

Onderzoek 4: Informatievoorziening aan burgers (Doe Mee-onderzoek)

Inleiding

Dit zogenaamde Doe Mee-onderzoek waaraan de RKC in 2017 deelnam was gericht op de besteding van publieke middelen. Het betrof een vergelijkend onderzoek van de NVRR in samenwerking met de Algemene Rekenkamer waar elf rekenkamercommissies aan hebben meegedaan. Naast de algemene vragen uit het gezamenlijke onderzoek, heeft de RKC specifieke vragen toegevoegd over de informatievoorziening op de gemeentelijke website. De RKC heeft een papieren vragenlijst afgenomen tijdens gesprekken met inwoners 'op straat' om hun ervaringen met de informatievoorziening van de gemeente op te halen.

Doel rapport: inzicht geven in de mening van inwoners over de informatievoorziening van de gemeente over de publieke uitgaven.

Hoofdvraag: "Wat willen burgers weten over publieke uitgaven van hun gemeente en de resultaten die daarmee bereikt worden?"

Overzicht doorwerking

Het rapport bevat geen aanbevelingen. Desondanks kan er doorwerking zijn van het rapport (zie hoofdstuk 3.3).

Doorwerking bij...	Doorwerking/effect
...de raad.	N.v.t. Dit rapport was gericht op de gemeente als zender van informatie.
...college en/of ambtelijke organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> De uitkomsten van het onderzoek hebben geleid tot gesprekken over de wijze waarop er naar de gemeentelijke dienstverlening en informatievoorziening wordt gekeken. Het onderzoek geeft het college vergelijkbaarheid met een 0-meting van de burgerpeiling uit 2016. In 2019 heeft het college een volgende burgerpeiling gehouden waarin inwoners uit het burgerpanel zijn bevroegd over de dienstverlening en informatievoorziening. In het “stand van zaken overzicht” vanuit de ambtelijke organisatie staat vermeld dat de resultaten hiervan zijn meegenomen in het collegeprogramma in het programma dienstverlening. Voor 2022 staat een volgende burgerpeiling gepland naar informatievoorziening. In het “stand van zaken overzicht” staat beschreven dat het bezoek op de gemeentewebsite is gestegen van 300.096 (2016) naar 333.296 (tot 1-11-2021). Ook is het aanbod van digitale producten inmiddels verruimd. 43% van die producten wordt inmiddels ook digitaal aangevraagd. Ook wordt gewerkt aan inclusieve dienstverlening en informatievoorziening (o.a. voor niet-digitaal-vaardigen) en de wettelijke eisen waar het de doorzoekbaarheid van de website betreft. Het is echter onduidelijk in hoeverre dit het effect is van het RKC-rapport of van de toenemende digitalisering.

Volledige doorwerking	Deels doorwerking	Geen doorwerking	Doorwerking onbekend / niet meer actueel
-----------------------	-------------------	------------------	--

Onderzoek 5: Verkenning speelveld drie decentralisaties

Inleiding

Er was behoefte bij de raad aan meer informatie over de drie decentralisaties (Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Jeugdwet en Participatiewet) in de gemeente Krimpenerwaard. Maart 2019 bracht de RKC daarom haar verkenning van het speelveld van de drie decentralisaties in de gemeente Krimpenerwaard uit, getiteld: “De zorg voor elkaar?”. Dit onderzoek sluit aan op de in 2016 uitgevoerde quick scan naar de WMO.

De RKC heeft besloten in deze verkenning van buiten naar binnen te kijken, waarbij het perspectief van de inwoner als bepalende factor mee werd genomen. De verkenning heeft geleid tot een diepgaander onderzoek naar de Jeugdzorg (publicatie najaar 2021).

Doel

In kaart brengen hoe het huidige speelveld er uitziet bij elk van de drie decentralisaties in Krimpenerwaard, d.m.v. het updaten van de in 2016 opgestelde WMO-infographic (bij het eerste onderzoek van de RKC, een quick scan WMO), aangevuld met vergelijkbare informatie alsmede infographics voor de Jeugdzorg en de Participatiewet.

Hoofdvraag

“Hoe ziet het huidige speelveld van de drie decentralisaties eruit bij de gemeente Krimpenerwaard?”

Overzicht doorwerking

De verkenning bevatte geen aanbevelingen. Wel waren er vier algemene verbeterpunten, te weten:

1. *Het goed in beeld brengen en monitoren van de resultaten en effecten van het gemeentelijke beleid: hiervoor is onvoldoende informatie beschikbaar of geen tijd beschikbaar;*
2. *Het nog beter ondersteunen van inwoners bij het formuleren van de eigen, passende hulpvraag en het begeleiden bij het vinden van het juiste aanbod;*

3. De integrale benadering en eenduidige werkwijze vanuit gemeente richting inwoners is nog in ontwikkeling, want de domeinen Jeugd, WMO en Participatiewet werken ieder vanuit eigen procedures en processen. Het is in Krimpenerwaard wel in beweging door het beleid van 1 loket/1 telefoonnummer/1 werkwijze dat nu wordt uitgevoerd. Daarmee wordt niet alleen meer uniformiteit in benadering gerealiseerd, maar ook kennisuitwisseling tussen medewerkers over WMO, Jeugdzorg en Participatiewet;
4. Het omgaan met de gevolgen van de Algemene Verordening gegevensbescherming (AVG) binnen de gemeentelijke processen is nog in ontwikkeling. Het is een randvoorwaarde voor informatie-uitwisseling en een integrale aanpak van meervoudige problematiek.

Doorwerking bij...	Doorwerking/effect
...de raad.	N.v.t. De verkenning was gericht op gemeentelijke processen.
...college en/of ambtelijke organisatie.	Verbeterpunt 1 hing samen met de verantwoording over het gevoerde bestuur. In het "stand van zaken overzicht" is aangegeven: "Er wordt gewerkt aan een monitoring van de resultaten in vervolg op het door de raad vastgestelde Integraal Beleidskader Sociaal domein en de maatschappelijke agenda."
	<p>De verbeterpunten 2 t/m 4 uit het onderzoek (genoemd boven deze tabel) hingen samen met de beleidsuitvoering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het "stand van zaken" overzicht is aangegeven: "Alle medewerkers zijn getraind in het toepassen van 1G1P1R¹⁵. Consulents Jeugd en WMO voeren procesregie in complexe casuïstiek, gericht op goede samenwerking tussen betrokken partijen en het behalen van de met de cliënt opgestelde doelen." Hiermee wordt voldaan aan verbeterpunt 2. • Daarnaast wordt aangegeven dat "samenwerking met diverse ketenpartners wordt verstevigd waardoor we beter zicht hebben op bepaalde doelgroepen en we ook vroegtijdig in kunnen spelen op ontwikkelingen (...). Door de vaststelling van een integrale verordening Werk, Participatie en Inkomen is een belangrijke stap gezet naar een meer integrale dienstverlening. (...) Een belangrijk uitgangspunt van de integrale verordening is dat de regels makkelijk vindbaar zijn voor de inwoner en beknopt en in begrijpelijke taal zijn geformuleerd. Eind 2022 zal deze waarschijnlijk worden uitgebreid met de onderwerpen Jeugd en WMO." Hiermee wordt voldaan aan verbeterpunt 3. • Verbeterpunt 4 t.a.v. AVG-eisen is opgevolgd. In het interview werd aanvullend aangegeven dat de gemeente werkt met "1 gezin 1 plan, 1 regisseur". Bij deze aanpak is te zien dat er op een bepaald onderdeel informatie is, maar niet welke informatie. Alleen de mensen van schulddienstverlening mogen over de grenzen heen kijken. Wel kunnen medewerkers in open gesprek met de collega van een andere afdeling. Er is er dan wel één verantwoordelijke voor het gezin. Hier voert de gemeente regie op, maar in de praktijk is het echt nog een issue. Dit issue is binnen de gemeente vooral van belang richting het preventieteam, want als de gemeente wil afschalen zal zij daar informatie mee moeten gaan delen. Met de WAMS¹⁶ (verwacht 1 januari 2023 van kracht) kan de gemeente dit issue ondervangen. Er zijn op dit moment geen betere systemen dan de gemeente nu heeft, ook niet van commerciële partijen.

Volledige doorwerking	Deels doorwerking	Geen doorwerking	Doorwerking onbekend / niet meer actueel
-----------------------	-------------------	------------------	--

¹⁵ Redactionele noot RKC: 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur

¹⁶ Wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein, waarbij gemeenten de juridische grondslag krijgen om de noodzakelijke persoonsgegevens domeinoverstijgend te delen, te verzamelen en te verwerken.

Onderzoek 6: Verkeersveiligheid rondom scholen

Inleiding

Het zesde onderzoek van de RKC (2019) vond in eigen beheer plaats en betrof de verkeersveiligheid rondom scholen in de Krimpenerwaard. In het onderzoek werden zes basisscholen en twee middelbare scholen betrokken.

Doel

Het doel van het onderzoek was om de gemeenteraad *inzicht* te bieden in de stand van zaken ten aanzien van de verkeersveiligheid rondom scholen uit het basis- en voortgezet onderwijs in de gemeente Krimpenerwaard en waar zinvol *aanbevelingen* te formuleren ter verbetering.

Hoofdvraag

Er is geen centrale vraag geformuleerd, wel zeven onderzoeksvragen waarin zowel naar de fysieke situatie rondom scholen is gekeken als naar de percepties omtrent verkeersveiligheid bij diverse groepen (waaronder scholen, ouders en leerlingen).

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

De raad heeft kennis genomen van het rapport en neemt alle conclusies en aanbevelingen over. Hieronder volgt per aanbeveling de doorwerking.

Aanbeveling	Doorwerking
<p>Aanbeveling 1 (aan raad): Bepaal het ambitieniveau van de gemeente voor de fysieke verkeersveiligheid rondom scholen, bijvoorbeeld 'Iedere school een schoolzone'.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De raad heeft geen gesprek gevoerd om het ambitieniveau te bepalen voor de fysieke verkeersveiligheid rondom scholen. • Wel heeft de gemeente deelgenomen aan een gezamenlijke actie met regiogemeenten om een regionaal verkeersplan op te stellen.
<p>Aanbeveling 2 (aan raad): Bepaal het ambitieniveau van de gemeente voor verkeerseducatie op scholen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De raad heeft geen gesprek heeft gevoerd over het ambitieniveau van de gemeente voor verkeerseducatie op scholen. • Wel biedt het eerder genoemde regionale verkeersveiligheidsplan, dat door de ambtelijke organisatie gezamenlijk met regiogemeenten is opgesteld, handvatten voor het ambitieniveau voor de verkeersveiligheid.
<p>Aanbeveling 3 (aan college): Buig de (huidige) reactieve aanpak om naar een proactieve.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De afgelopen jaren was de ambtelijke capaciteit lager vanwege niet ingevulde vacatures. De ingehuurde mensen hebben zich ingezet op vraagafhandeling. Daarmee heeft de organisatie de afgelopen anderhalf jaar reactief moeten handelen en kon dat nog niet proactief. Inmiddels is de bezetting op sterkte.
<p>Aanbeveling 4 (aan college): Breng de verkeersrisico's in de fysieke omgeving van alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs in de Krimpenerwaard in kaart door de situatie rond de school ook verkeerstechnisch te beoordelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een lokaal integraal verkeersveiligheidsplan opgesteld met daarin opgenomen schoolomgevingen in de wijze van prioritering. Bij risico's in de schoolomgeving komen deze hoger op de prioriteringslijst. Onderdeel van het verkeersveiligheidsplan is een verkeerstechnische beoordeling. • Er dient nog een uitvoeringsplan verkeersveiligheid te worden opgesteld waarin zal worden aangegeven of en welke schoolomgevingen nu al nader aandacht behoeven waarna een projectmatige aanpak wordt gestart. • In het gesprek met de ambtelijke organisatie werd aangegeven dat het team verkeer drie scenario's zal opstellen ten aanzien van het uitvoeringsplan verkeersveiligheid. Daarna zullen college en raad een besluit nemen. Als college en raad besluiten om er meer geld in te stoppen, dan betekent dit dat er meer snelheid kan komen op het gebied van de verbetering van verkeersveiligheid.
<p>Aanbeveling 5 (aan college): Ga met de scholen voor primair en voorgezet onderwijs, maar ook met betrokken ouders en leerlingen, het gesprek aan over hoe de gemeente initiatieven van de scholen mogelijk nog beter kan faciliteren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het ambtelijk gesprek bleek dat het team verkeer in 2019/2020 een start heeft gemaakt met studies naar verkeersveiligheid van scholen. Zo liepen er voor een school in Krimpenerwaard en in Schoonhoven ten tijde van het onderzoek studies naar de verkeersveiligheid in de omgeving. Deze studies hebben, zo werd in het gesprek aangegeven geleid tot concrete aanpassingen van de verkeerssituaties rond deze scholen. Nieuwe trajecten rond andere scholen zijn door gebrek aan personele capaciteit niet gestart.
<p>Aanbeveling 6 (aan college): zet als gemeente in op meer deelname aan het verkeerseducatieve aanbod.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente biedt via VVN diverse mogelijkheden aan bij de scholen. Het is aan de scholen om hier ook gebruik van te maken, zo werd gesteld in het "stand van zaken overzicht" (eind november 2021). • Desgevraagd werd er in het gevoerde gesprek met de organisatie het volgende aan toegevoegd: Het actief benaderen van scholen voor het aanbieden van verkeerspakketten is nooit helemaal van de grond gekomen. De pakketten zijn nog wel in de lucht via de regio, maar dit gebeurt op vraagbasis: als scholen deze pakketten willen, dan is het beschikbaar. Scholen maken hier gebruik van, maar dit gebeurt nog niet op de volledige breedte. Team verkeer is faciliterend en maakt geen directe reclame voor de pakketten. Indirect maakt team verkeer er wel reclame voor: als er iets aan verkeersvoorlichting plaatsvindt, dan schenkt de gemeente er aandacht aan. Het is niet zo dat team verkeer elke school benadert of ze mee willen doen.

Aanbeveling heeft volledige doorwerking	Aanbeveling heeft deels doorwerking	Aanbeveling heeft geen doorwerking	Doorwerking onbekend / niet meer actueel
---	-------------------------------------	------------------------------------	--

Onderzoek 7: Duurzaamheid

Inleiding

Dit onderzoek uit 2019 was gericht op het beleid rondom duurzaamheid met een focus op duurzame energie. De RKC heeft in het onderzoek gekeken naar de stappen die de gemeente onderneemt om de toekomstige doelstellingen op het gebied van duurzaamheid te behalen.

Doel rapport: overzicht en inzicht geven in (de doeltreffendheid en doelmatigheid van) het duurzaamheidsbeleid, en het geven van advies aan het college voor een verbeteringsslag in het gemeentelijk beleid.

Hoofdvraag: “Is het beleid van de gemeente Krimpenerwaard doeltreffend en doelmatig op het gebied van duurzaamheid in het algemeen en duurzame energie in het bijzonder?”

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

De raad neemt de aanbevelingen niet over, maar alleen kennis ervan omdat het onderzoek plaatsvond in de startfase van het programma duurzaamheid.¹⁷ De RKC is desondanks nagegaan of er doorwerking van haar aanbevelingen heeft plaatsgevonden.

Aanbeveling	Doorwerking
Aanbeveling 1 (aan raad): Maak snel inhoudelijke keuzes.	<ul style="list-style-type: none"> De raad heeft deze aanbeveling alleen ter kennisneming overgenomen. Deze aanbeveling is ook niet door de raad opgevolgd.
Aanbeveling 2 (aan raad): Pak uw rol en neem initiatief.	<ul style="list-style-type: none"> De raad heeft deze aanbeveling alleen ter kennisneming overgenomen. Deze aanbeveling is ook niet door de raad opgevolgd.
Aanbeveling 3 (aan college): Ontwikkel tools om na te gaan hoeveel projecten bijdragen aan de doelen.	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie maakt op dit moment de afweging te komen tot een eigen monitor. Op dit moment wordt nog steeds gebruik gemaakt van het klimaatdashboard van Rijkswaterstaat. Dit is de belangrijkste bron van (monitorings)informatie. De organisatie heeft zelf (nog) geen nieuwe tools ontwikkeld.
Aanbeveling 4 (aan college): Intensiveer inzet van mensen en middelen gericht op concrete realisering van de doelen.	<ul style="list-style-type: none"> Volgens de gesproken ambtelijk betrokkene wordt in het collegeprogramma een koppeling gemaakt tussen de middelen en doelen.¹⁸ In hoeverre het college (door het rekenkameronderzoek) een grotere inzet heeft gepleegd met mensen en middelen komt uit de gesprekken en de bestudeerde documenten niet naar voren.
Aanbeveling 5 (aan college): Geef het RES-traject een prominenter plaats in het gemeentelijke duurzaamheidsprogramma.	<ul style="list-style-type: none"> De Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 is vastgesteld en hieraan heeft de organisatie concrete acties verbonden (zie aanbeveling 6). Het RES-traject wordt genoemd in het programmaplan Duurzaamheid 2019-2022. Het is een verplichting voor de gemeente zich hiervoor in te zetten en de gemeenteraad dient het aanbod van de gemeente aan de energietransitie vast te stellen.
Aanbeveling 6 (aan raad en college): Denk groot.	<ul style="list-style-type: none"> Het college en de ambtelijke organisatie zijn, zo blijkt uit de gesprekken, bezig met het inzetten op het behalen van concrete resultaten op het gebied van duurzaamheid. Dan gaat het bijvoorbeeld om zon op dak en zon op parkeerplaatsen. De raad heeft de RES 1.0 en de TVW (Transitievisie Warmte) vastgesteld. Nu de RES 1.0 en de warmtevisie zijn vastgesteld, gaat het college/de ambtelijke organisatie kijken welke grote projecten de gemeente kan gaan oppakken. Het college heeft een aanzet gegeven voor het realiseren van concrete resultaten. Het college maakt in de eerste helft van 2022 plannen over bijvoorbeeld de uitvoering van zon op parkeerplaatsen en het uitvoeren van de warmtevisie. In de regio wordt gewerkt aan een plan om zon op dak te realiseren. Groot denken vanuit de raad zelf in de vorm van concrete initiatieven komt uit de bestudeerde documenten en gesprekken niet naar voren.
Aanbeveling 7 (aan raad en college): Zet gestructureerde participatie op	<ul style="list-style-type: none"> De ambtelijke organisatie heeft veel moeite gestoken in participatie door inwoners. Het programma RES 1.0 is een goed voorbeeld van hoe de gemeente inwoners betreft. Zo zijn er enquêtes afgenomen en bewonersbijeenkomsten georganiseerd waarin inwoners hun stem konden laten horen. Participatie is in coronatijd wel anders verlopen dan was voorzien (met name door beperkingen vanwege corona zijn minder inwoners betrokken dan was voorgenomen). Er is volgens de gesproken betrokkene van de ambtelijke organisatie nog winst te behalen aan het meenemen van inwoners aan de voorkant.

Aanbeveling heeft volledige doorwerking

Aanbeveling heeft deels doorwerking

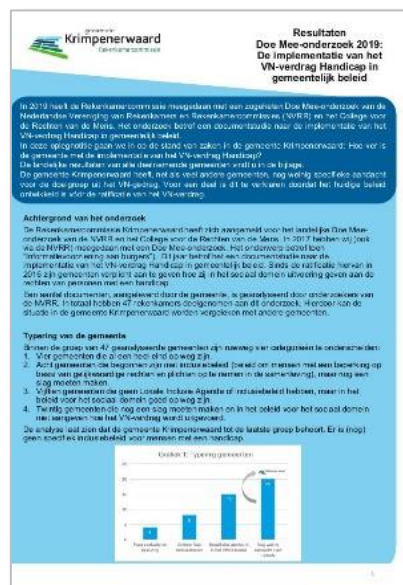
Aanbeveling heeft geen doorwerking

Doorwerking onbekend / niet meer actueel

¹⁷ Gemeente Krimpenerwaard, Amendement A19-83 Rekenkameronderzoek duurzaamheid, 10 december 2019.

¹⁸ Gemeente Krimpenerwaard, College van Burgemeester en Wethouders, Collegeprogramma 2019-2022, 2019.

Onderzoek 8: Implementatie VN-verdrag handicap

Inleiding

In december 2019 bracht de RKC haar achtste rapport uit: De implementatie van het VN-verdrag Handicap in gemeentelijk beleid. Het ging om een zogeheten Doe Mee-onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) en het College voor de Rechten van de Mens. Het betrof een documentstudie naar de implementatie van het VN-verdrag. In de bijlage van dat rapport is het vergelijkende onderzoek waaraan 57 gemeenten deelnamen opgenomen. De RKC heeft er een oplegger bij geschreven waarin nader is aangegeven hoe de situatie in de gemeente Krimpenerwaard is vergeleken met de andere deelnemende gemeenten.

Doel

Inzicht geven in de mate waarin de gemeente Krimpenerwaard invulling geeft aan de verplichting om in het beleid sociaal domein uitvoering te geven aan het VN-verdrag handicap.

Hoofdvraag

“Hoe ver is de gemeente met de implementatie van het VN-verdrag Handicap?”

Overzicht doorwerking

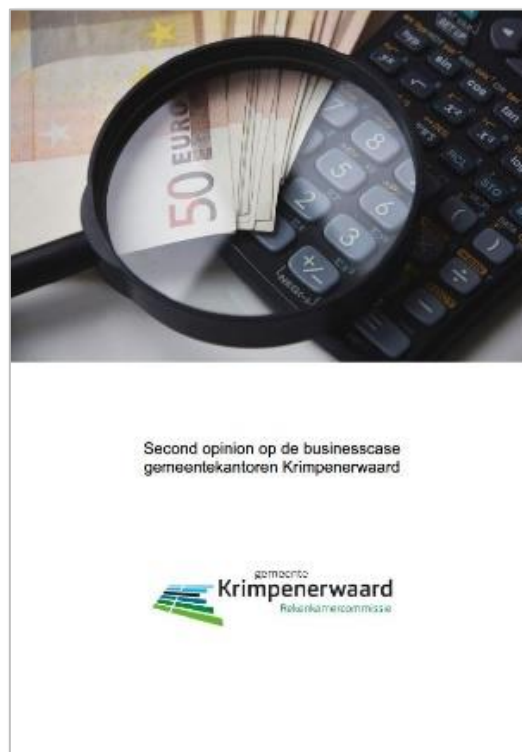
Er werden geen aanbevelingen geformuleerd. Wel is de ambtelijke organisatie om een reactie gevraagd. De ambtelijke reactie op het rapport destijds luidde: *“Omdat het beleid van Krimpenerwaard dateert van vóór de ratificatie van het VN-verdrag wordt hier niet expliciet naar verwezen. Wel is er in het gemeentebestuur aandacht voor de thematiek. Krimpenerwaard gaat uit van generiek inclusiebeleid in plaats van doelgroepenbeleid of specifiek inclusiebeleid. De verplichte implementatie van het VN-verdrag Handicap heeft een plek in het plan van aanpak van het programma Sociaal Domein.”*

Doorwerking bij...	Doorwerking/effect
...de raad.	<ul style="list-style-type: none"> In november 2021 is een nieuw beheerplan openbare ruimte vastgesteld. Daarbij heeft de raad een amendement aangenomen over toegankelijkheid.¹⁹ Het is onduidelijk of dit verband hield met het RKC-rapport.
...college en/of ambtelijke organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> In het overzicht stand van zaken (eind 2021) wordt aangegeven dat er generiek inclusiebeleid is uitgewerkt in het Integraal Beleidskader Sociaal Domein (IBK). Er is geen afzonderlijk inclusiebeleid. De maatschappelijke agenda en activiteiten die daaruit voortvloeien geven invulling aan de geschetste ambities uit het IBK. Desgevraagd werd in het gesprek met ambtelijk betrokkenen aangegeven dat de gemeente nog meer afzonderlijke beleidsstukken (zoals een apart beleidsstuk voor inclusie) niet wenselijk acht. Op losse onderdelen heeft de gemeente al gewerkt aan het thema inclusie, bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de website, ondertiteling van de gemeenteraadsvergaderingen en toegankelijkheid van de openbare ruimte. Meer in het algemeen kan gesteld worden dat er veel gebeurt op het gebied van inclusie, maar dat er niet in één document beschreven is hoe de gemeente de acties uitvoert. In het gesprek met ambtelijk betrokkenen werd aangegeven dat de gemeente nadenkt over speelvoorzieningen voor gehandicapte kinderen.

Volledige doorwerking	Deels doorwerking	Geen doorwerking	Doorwerking onbekend / niet meer actueel
-----------------------	-------------------	------------------	--

¹⁹ Amendement A21-045, IBOR 2 - toegankelijkheid openbare ruimte. Raadsvergadering 9 november 2021.

Onderzoek 9: Second opinion op de businesscase gemeentekantoren Krimpenerwaard

Inleiding

De RKC begeleidde in het voorjaar van 2021 de second opinion naar de businesscase gemeentekantoren. Aanleiding was een motie van de raad waarin werd gesteld dat het rapport van HEVO over de gemeentekantoren op een aantal punten de raad nog onvoldoende houvast gaf om tot een gedegen en gedragen besluit te komen. In de motie verzocht de raad de RKC Krimpenerwaard om deze opdracht uit te zetten bij een onafhankelijk bureau en het onderzoek te begeleiden. De RKC heeft dit verzoek ingewilligd.

Doel rapport: het bieden van handvatten aan de gemeenteraad voor het beter kunnen duiden van het rapport van HEVO om het verdere traject van besluitvorming over de gemeentekantoren in te kunnen gaan.

Hoofdvraag. N.v.t.

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

De RKC heeft geen raadsvoorstel voor dit onderzoek geschreven. In de bespreking van de businesscase in de raadsvergadering gaat het over een raadsvoorstel met de keuze voor een centrale gemeentelijke kantoorhuisvesting. De second opinion is bij deze besluitvorming betrokken en dit onderzoek bevatte de volgende aanbevelingen.

Aanbeveling	Doorwerking
Aanbeveling 1 (aan HEVO): Schenk meer aandacht aan de compleetheid van de onderbouwingen in een presentatie.	<ul style="list-style-type: none"> HEVO heeft de presentatie in visuele zin aangepast, voor besluitvorming van de raad op 2 juni 2021.
Aanbeveling 2 (aan college): Laat HEVO een laatste definitieve versie van de businesscase maken.	<ul style="list-style-type: none"> HEVO heeft een definitieve versie van de businesscase opgesteld.²⁰
Aanbeveling 3 (aan college): Laat een goede budgetbegroting opstellen voor het gekozen scenario.	<ul style="list-style-type: none"> De ambtelijke organisatie heeft een stichtingkostenraming opgesteld voor de raad volgens het betreffende scenario (scenario 3).²¹ Deze maakte onderdeel uit van de beslisstukken van de raadsvergadering van 21 december 2021.
Aanbeveling 4 (aan college): Betrek een organisatieadviesbureau.	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie is in het afgelopen anderhalf jaar bezig geweest met het opstellen van een organisatievisie en is in januari/februari 2020 een traject gestart met organisatieadviesbureau Rijnconsult (dit was voordat het onderzoeksrapport werd uitgebracht). Uit het traject kwam onder meer dat er niet 'één organisatie en één team' bestond. Dat had te maken met de gelaagdheid in de organisatie. Veel ging via hiërarchische lijnen, en niet de 'gewone' lijnen. Verder is later in het traject door de gemeente een adviseur aangetrokken op het gebied van leiderschap en organisatieontwikkeling.
Aanbeveling 5 (aan raad): Leg de uitgangspunten van de budgetvaststelling goed vast.	<ul style="list-style-type: none"> Op 21 december 2021 heeft de raad een besluit genomen over de resultaten van de verkenningsfase en heeft een <i>go</i> gegeven voor de vervolgfase en het bijbehorende krediet voor deze fase. Hierin zijn ook de uitgangspunten voor de budgetvaststelling vastgelegd. Uit het gesprek met de ambtelijk betrokkenen komt naar voren dat gemeentehuisvesting een moeilijk dossier is. Volgens de betrokkenen uit de ambtelijke organisatie en volgens de raadsleden die gesproken zijn in de raadsledensessie heeft de gemeenteraad door de second opinion een goed besluit kunnen nemen over de gemeentehuisvesting.

Aanbeveling heeft volledige doorwerking	Aanbeveling heeft deels doorwerking	Aanbeveling heeft geen doorwerking	Doorwerking onbekend / niet meer actueel
---	-------------------------------------	------------------------------------	--

²⁰ HEVO, Businesscase gemeentekantoren (incl. effecten coronacrisis) – definitieve versie, 21 mei 2021.

²¹ Gemeente Krimpenerwaard, Nieuwbouw gemeentehuis Krimpenerwaard: kapitaallastberekening, 14 oktober 2021.

Onderzoek 10: Klachtbehandeling

Inleiding

De RKC heeft in eigen beheer in 2020/2021 onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de klachtbehandeling van de gemeente Krimpenerwaard. In het onderzoek heeft de RKC gekeken naar sterke en zwakke punten van de klachtbehandeling. Daarmee wilde de RKC komen tot aanbevelingen waarmee de organisatie en de praktijk van de klachtbehandeling zou kunnen worden verbeterd.

Doel rapport: het verschaffen van inzicht voor de gemeenteraad in hoe de praktijk en de (formele) organisatie van de klachtbehandeling er in de gemeente uitziet.

Hoofdvraag: “Stelt de gemeente Krimpenerwaard haar inwoners voldoende in staat een klacht in te dienen, is de behandeling van klachten zorgvuldig en dienstverlenend en op welke wijze leert de gemeente van de ingediende klachten?”

Overzicht aanbevelingen en de doorwerking hiervan

De raad heeft kennis genomen van het rapporten neemt alle conclusies en aanbevelingen over. Hieronder per aanbeveling de doorwerking.

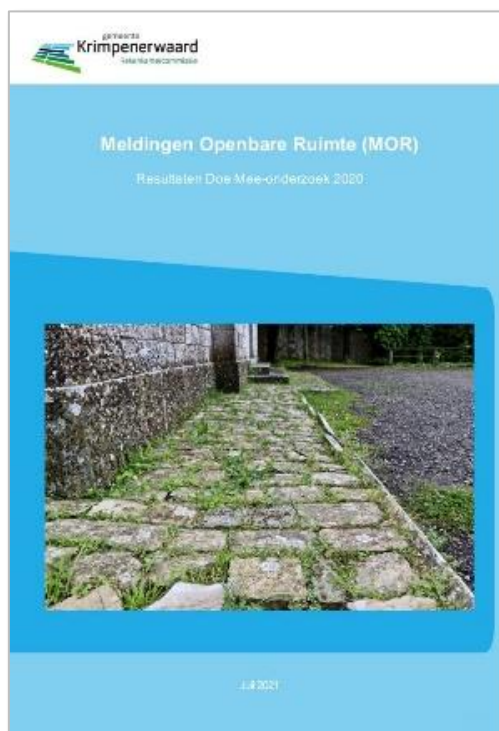
Aanbeveling	Doorwerking
<p>Aanbeveling 1 (aan college): Zorg voor goede dossiervorming van behandelde formele en informele klachten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De registratie van klachten vindt plaats in Djuma. In dit nieuwe systeem blijven klachten openstaan onder de klachtbehandelaar totdat deze aangeeft tot welk resultaat de klachtbehandeling heeft geleid. Dit zorgt ervoor dat managers/klachtbehandelaars het dossier compleet maken. Met deze vorm van registratie komt het volgens ambtelijk betrokkenen in principe niet meer voor dat onduidelijk is of een klacht al dan niet is afgehandeld en de klachtencoördinator daarvan geen weet heeft. • Een kanttekening hierbij is dat dit systeem er niet automatisch voor zorgt dat alle brieven in het dossier komen. De training van de nieuwe teammanagers moet ervoor zorgen dat de registratie van klachten goed en volledig gebeurt, maar de resultaten hiervan zijn nog niet duidelijk.
<p>Aanbeveling 2 (aan college): Zorg voor een vlotte afwikkeling van klachten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In het “stand van zaken overzicht” wordt aangegeven aan dat de doorlooptijd van enkelvoudige klachten goed verloopt. De doorlooptijd van veelklagers blijft wel een onderwerp van aandacht: er is een kleine groep van ongeveer tien mensen die veel klachten indient. Deze klachten zijn vaak ongegrond en kosten de organisatie veel tijd. Er is een aantal stappen die klachtbehandelaars volgens de Nationale Ombudsman kunnen gebruiken om klachten effectief te kunnen behandelen, en zo te komen tot een goedlopend proces en (goede) afronding van een klacht.²² De organisatie probeert hiermee om te gaan door gebruik te maken van een infographic van de Nationale Ombudsman, waarmee klachtbehandelaars op een gegeven moment ‘een punt kunnen zetten’ achter een klacht. • In de rapportage klachtenbehandeling 2020 wordt geen onderscheid gemaakt in de doorlooptijd van enkelvoudige klachten versus veelklagers. De rapportage over 2021 is nog niet beschikbaar. Daarmee kan op dit moment niet worden beoordeeld of de afwikkeling van klachten daadwerkelijk vlotter verloopt.
<p>Aanbeveling 3 (aan college): Creëer overzichten van klachten bij de organisaties die taken namens de gemeente uitvoeren. Breng deze informatie bijeen in een jaarverslag voor de raad waarmee verantwoording wordt afgelegd over het geheel van klachtbehandeling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De website is aangepast: de gemeente heeft per onderwerp aangegeven bij wie, en hoe er een klacht kan worden ingediend over een organisatie die namens de gemeente taken uitvoert. • De ambtelijk betrokkenen geven in het gesprek aan dat de aanbeveling van het maken van een jaarverslag niet geheel is opgevolgd vanwege het vrij recente publiceren van dit onderzoeksrapport, en omdat de ambtelijke organisatie te maken heeft met een langdurig zieke. Daardoor is deze informatie nog niet bijeengebracht in een jaarverslag voor de raad.
<p>Aanbeveling 4 (aan college): Bekijk of klachtbehandeling meer gekoppeld kan worden aan de dienstverlening richting inwoners.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De ambtelijke organisatie is sinds kort anders georganiseerd waardoor de functie van klachtencoördinator nu bij het publieke domein is ondergebracht waar de dienstverlening aan de inwoners plaatsvindt. Dit moet zorgen voor korte lijnen. • De ambtelijke organisatie geeft onder meer aan bezig te zijn met een project om ‘het goede gesprek’ met inwoners (over klachten) te kunnen voeren. De gemeente is daarbij voornemens om mediators in te zetten die als neutrale partij het woord voeren. De gemeente heeft dit plan omdat managers deze gesprekken meestal alleen voeren en dan zowel gespreksleider zijn als inhoudelijk betrokkene.
<p>Aanbeveling 5 (aan college): Maak structurele overzichten van klachten en stuur zo nodig beleid, procedures en uitvoeringsplanning bij.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn overzichten van klachten, maar die hebben volgens de gesproken ambtelijk betrokkenen niet veel diepgang. De ambtelijk betrokkenen hebben meer behoefte aan inhoudelijke gegevens over de klachten en het registreren hiervan. • De aantallen klachten worden al wel bijgehouden in een groot bestand (per jaar) dat gebruikt wordt voor de rapportage op basis waarvan het jaarverslag wordt gemaakt. De data zijn er, maar het is zaak dat klachtbehandeling (in die dienstverlening) meer opvolging krijgt en zo nodig leidt tot aanpassing van beleid en procedures.
<p>Aanbeveling 6 (aan raad): Bespreek als raad jaarlijks het overzicht van klachten zoals bedoeld bij aanbeveling 5 en stel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De raad heeft zich hier nog niet over uitgesproken. Mogelijk komt dit doordat er nog geen nieuw overzicht van klachten aan de raad is voorgelegd na afronding van het rapport van de RKC (zie aanbeveling 3).

²² Nationale Ombudsman, Klachtbehandeling: hoe pakt u dat aan? 5 januari 2021.

Aanbeveling	Doorwerking
vast welke leerpunten eruit voortvloeien voor de gemeentelijke organisatie en de organisaties die taken uitvoeren namens de gemeente.	

Aanbeveling heeft volledige doorwerking Aanbeveling heeft deels doorwerking Aanbeveling heeft geen doorwerking Doorwerking onbekend / niet meer actueel

Onderzoek 11: Meldingen Openbare Ruimte (MOR) – Doe Mee-onderzoek

Inleiding

De RKC heeft in 2020 deelgenomen aan het zogenaamde Doe Mee-onderzoek Meldingen Openbare Ruimte (MOR) van de NVRR. Voor dit Doe Mee-onderzoek is aan de verantwoordelijke binnen de ambtelijke organisatie een vragenlijst voorgelegd ten aanzien van MOR. In het onderzoek is ook gekeken naar de impact van corona op het aantal meldingen: dit aantal is in coronatijd hoger geworden.

Doel rapport: inzicht geven in de resultaten van Krimpenerwaard als het gaat om meldingen openbare ruimte (ook ten opzichte van andere gemeenten), en hoe hierover aan de raad wordt gerapporteerd.

Hoofdvraag: “Op welke wijze geven lagere overheden beleidsmatig en organisatorisch vorm aan de afhandeling van Meldingen Openbare Ruimte, tot welke resultaten leidt dit beleid en op welke wijze wordt hierover gerapporteerd aan de raad?”

Overzicht doorwerking

Het rapport bevat geen aanbevelingen. Desondanks kan er doorwerking zijn van het rapport. Dit betreft een recent afgerond onderzoek en de RKC houdt daarom rekening met de korte tijd waarin doorwerking plaats heeft kunnen vinden. Desondanks ziet de RKC concrete stappen die gemaakt worden in 2022.

Doorwerking bij...	Doorwerking/effect
...de raad.	<ul style="list-style-type: none"> Het is nog onduidelijk in hoeverre het rapport doorwerking heeft bij de raad.
...college en/of ambtelijke organisatie.	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente is voornemens in 2022 het zaakstelsel (Djuma) in te voeren dat gebruiksvriendelijker is dan het eerdere stelsel. Daarin kunnen KCC-medewerkers alle klantcontacten zien. Hier kan de gemeente op aansluiten met het meldstelsel. Met het nieuwe meldstelsel wil de gemeente deze twee ontwikkelingen (proces rondom meldingen en het zaakstelsel) oppakken. De buitendienst is bezig met een offerteaanvraag om het zaakstelsel te koppelen aan het meldstelsel. Als een inwoner belt met het KCC kunnen de medewerkers de gegevens van de inwoner met het nieuwe stelsel opslaan in het klantportaal van het zaakstelsel. Deze koppeling draagt bij aan de dienstverlening, omdat medewerkers daarmee kunnen bepalen waar de melding is gedaan, en hoe ver de gemeente is met het oplossen hiervan. De gemeente monitort op dit moment al het oplossen van meldingen en de oplossingstijd hiervan. Het streven is om met het nieuwe meldstelsel ook zicht te krijgen op de kosten die gemoeid zijn met het oplossen van meldingen. Met deze (management)informatie kan de gemeente vervolgens beter plannen en monitoren. Dit zorgt naar verwachting voor kostenbesparingen. Er is een app ontwikkeld voor inwoners om meldingen mee te maken. Dit stelsel kan nog wel slimmer en eenvoudiger worden gemaakt door de kaarten die de gemeente heeft te combineren met het meldstelsel.

Bijlage 3: Evaluatie-rapport door Guido Enthoven, Instituut Maatschappelijke Innovatie

Evaluatie Rekenkamercommissie Krimpenerwaard

Leiden, februari 2022
Opdrachtgever:
Rekenkamercommissie Krimpenerwaard
Uitvoering:
Instituut Maatschappelijke Innovatie
mr. dr. Guido Enthoven

Evaluatie Rekenkamercommissie Krimpenerwaard

Vraagstelling en aanpak

De Rekenkamercommissie Krimpenerwaard (hierna: RKC) heeft sinds 2016 twaalf rapporten uitgebracht. De RKC wil na zes jaar een tussenbalans opmaken. Hoe wordt het werk gewaardeerd, hoe is het gesteld met de effectiviteit en wat zijn mogelijke lessen voor verbetering? Hoe is de relatie tot de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie? De RKC heeft aan Instituut Maatschappelijke Innovatie gevraagd om deze evaluatie uit te voeren. De evaluatie liep parallel met het 'doorwerkingsonderzoek' van de RKC. Het onderzoek werd gedaan via gesprekken met raad, college, burgemeester, gemeentesecretaris, griffier, adviescommissie, betrokken ambtenaren en de RKC. Ook werden relevante rapporten en documenten geraadpleegd en zijn enkele inzichten van uit andere rekenkamercommissies benut. Opvallend was de open en constructieve sfeer in de gesprekken.

Onderwerpkeuze

De keuze van de onderwerpen kwam de afgelopen jaren tot stand na consultatie van de fracties, het college en de ambtelijke organisatie, waarna bespreking met de Adviesgroep en besluitvorming door de RKC plaats vindt. Het proces van agendering en besluitvorming omtrent de keuze van onderwerpen werkt goed en wordt door de respondenten niet ter discussie gesteld. Artikel 2b van het Onderzoeksprotocol Rekenkamercommissie Krimpenerwaard (2016) bepaalt: *'De Rekenkamercommissie houdt een groslijst bij van potentiële onderzoeksonderwerpen die passen binnen de selectiecriteria van artikel 3. (...) De groslijst wordt periodiek geactualiseerd. (...) Jaarlijks wordt de groslijst als bijlage opgenomen in ons werkprogramma dat ter kennisneming gestuurd wordt aan de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie.'* Er is waardering voor de onderwerpkeuze van de Rekenkamercommissie. De meeste respondenten gaven aan dat de RKC thema's heeft behandeld die politiek en/of maatschappelijk urgent waren. Er zijn geen belangrijke lacunes in termen van onderwerpkeuze; de RKC heeft de afgelopen jaren geen grote thema's gemist.

Aanbevelingen:

- In het onderzoek zijn door een aantal respondenten thema's genoemd die zich (in de afgelopen jaren of in de toekomst) in potentie lenen voor onderzoek door de RKC: vitaal platteland, stikstofcrisis, coronacrisis, bouwen, zonneweides, sociale zaken, ruimtelijke ordening, wonen, natuuropgave en onteigening, armoedebeleid en schuldhulpverlening. De RKC zou soms ook meer abstracte thema's kunnen onderzoeken, zoals 'rolneming door de gemeenteraad', 'data' of 'samenwerking in de regio'.

Kwaliteit

Er bestaat brede waardering voor de kwaliteit van de rapporten van de RKC. De conclusies en aanbevelingen van de RKC zijn voldoende onderbouwd in termen van een goede relatie tussen de bevindingen en het bestuurlijk rapport met aanbevelingen. Over het algemeen worden de rapporten van RKC als aansprekend gezien, met een helder geschreven tekst, een overzichtelijke structuur en een zekere overtuigingskracht. De respondenten geven desgevraagd gemiddeld een 8 voor de kwaliteit van de rapporten van de RKC. Veelgehoorde kwalificaties zijn: ‘gedegen werk, goed onderbouwd, onafhankelijk, professioneel, inhoudelijk, objectief.’ *‘Het onderzoek over klachten was zeer actueel en gaf voor mij een mooi aanknopingspunt om de verbinding te gaan maken met dienstverlening.’ (...)* *Prima rapport die de spijker op z’n kop slaat. (...) De relevantie zal verder toenemen wanneer de raad zelf vragen aan de RKC stelt. ‘De kracht van de RKC is beschouwing en het vermogen om een stap terug te doen en het veld te beschouwen met enige distantie.’ ‘De toegevoegde waarde schuilt voor een deel in de helicopterview van de RKC. De rapporten zijn neutraal en objectief.’*

Over enkele rapporten waren ook kritische opmerkingen vanuit de ambtelijke organisatie: *‘Het onderzoek over informatievoorziening was zeer beperkt van opzet en leidde niet tot aanbevelingen.’* Door de raad, het college en de ambtelijke organisatie werd de volgende kanttekening geplaatst: *‘De onderzoeken naar burgerparticipatie en duurzaamheid zaten wel erg vroeg in de beleidscyclus.’* De rekenkamercommissie heeft de afgelopen jaren gezag opgebouwd door inhoudelijk goed onderbouwde en waardevolle rapporten te maken.

Aanbevelingen:

- Schroom niet om als RKC concrete en specifieke aanbevelingen te doen. Tot dusver is de RKC terughoudend met het doen van concrete en specifieke aanbevelingen, omdat zij daarmee het risico loopt ‘op de stoel van het college te gaan zitten.’ Een aantal respondenten gaven echter aan dat zij de voorkeur gaven aan concrete en specifieke aanbevelingen. Enerzijds vergroot dit de bruikbaarheid van de aanbevelingen en anderzijds kan dit meer scherpere brengen in het politieke debat over de reactie op het rapport. *‘Het is goed om de raad scherper te confronteren met de mogelijkheden om een politiek vervolg te geven aan de aanbevelingen. De stap naar de uitvoering ontbreekt regelmatig. Vraag jezelf af: ‘wat kan de raad hiermee doen?’*
- Maak als RKC keuzes in de aanbevelingen. *‘Focus met je aanbevelingen op ‘need to have’ en vergeet het ‘nice to have’. Je kan als organisatie niet een 10 halen, een 7 of 8 is ook al heel mooi.’*

Toonzetting

De toonzetting van de rapporten wordt gewaardeerd. Door de constructieve en opbouwende houding wordt het gemakkelijker voor het college en de raad om aanbevelingen over te nemen. *‘Er is vaak al heel veel negatief getinte kritiek van bewoners en vanuit sommige raadsfracties; op een zeker moment glijdt dat gewoon van je af.’* Tegelijkertijd mag het volgens sommige raadsleden *‘iets minder lief zijn’*. *‘De urgentie mag ook doorklinken.’ ‘Soms is scherpere ook nuttig’.*

Het profiel van de RKC is open, constructief en op samenwerking gericht. Dit wordt breed gewaardeerd. Andere kwalificaties voor de RKC zijn: plezierig, dienend, open, professioneel en nuchter. De Rekenkamercommissie heeft zich a-politiek opgesteld.

Aanbevelingen:

- Bij sommige onderzoeken kan de RKC een deel van haar bevindingen structureren langs de posities 'roze bril, zwarte bril'. Dit biedt expliciet ruimte om enerzijds waardering uit te spreken voor de zaken die goed gaan; het is goed en plezierig voor betrokkenen om dit expliciet te constateren. Anderzijds biedt dit voor RKC ook de mogelijkheid om ook nadrukkelijk de vinger op de zere plek te leggen en scherp aan te geven welke zaken niet goed gaan en waar ruimte zit voor verbetering.

Proces en communicatie

De RKC organiseert bij elk onderzoek een startgesprek met de ambtelijke organisatie. Dit wordt gewaardeerd. De startgesprekken geven voor de organisatie een mogelijkheid om input te geven op het 'hoe' voor de rekenkameronderzoeken. Ambtenaren zijn blij met deze gezamenlijke aftrap van een onderzoek. Ook is het goed dat de rekenkamercommissie werkt met nieuwsbrieven. De ambtelijk contactpersoon voor de RKC agendeert die voor het MO en het DT. Soms is een onderzoek gestart of aangekondigd en dan helpt dat om ambtenaren/afdelingen weer op vlieghoogte te krijgen en te weten wat er speelt. De nieuwsbrieven worden dus ook binnen de organisatie gebruikt. Indien er sprake is van vertraging wordt dat doorgaans door de RKC gecommuniceerd.

Aanbevelingen:

- De rapporten van de RKC worden na afronding aan de raadscommissie gepresenteerd. Veel respondenten geven aan dat deze presentatie wat hun betreft korter en kernachtiger kan. Dus niet eerst starten met een uitgebreide inleiding en verantwoording van het onderzoek, maar direct de belangrijkste conclusies en aanbevelingen presenteren. Een korte schets van de gehanteerde methodiek is wel wenselijk, omdat er anders vervolgens een politieke discussie kan ontstaan over de aanpak. De raadscommissie heeft vaak op die avond een reeks onderwerpen op de agenda staan en in die zin concurreert het rapport van de RKC om aandacht met andere onderwerpen. *'De presentaties van de rapporten in de raadscommissie mogen pakkender. Niet te veel aanloop, maar meteen naar bevindingen en aanbevelingen.'*

Timing

De rapporten van de RKC komen doorgaans 'op het juiste moment'. *'We zijn nu organisatorisch bezig met het slaan van een slag qua verbetering van dienstverlening. Dit rapport sluit daar perfect op aan.'* De rapporten over duurzaamheid en over de WMO waren misschien wat vroeg in termen van de beleidscyclus.

Aanbevelingen:

- Het is goed om als RKC expliciet te reflecteren op de vraag wat je wilt bereiken met een rapport. Is het bedoeld om een thema op de agenda te zetten? Of gaat het vooral om een beleidseffectmeting?
- Afstemming over de timing van het rapport is wenselijk. Op dit moment is er soms al afstemming met de griffie of de ambtelijke organisatie over de vraag wat een goed moment is om het rapport uit te brengen. *‘Wellicht goed om af te stemmen met de griffie zodat informatie vanuit de RKC goed aansluit op de BOB vergadercyclus van de raad over dit thema.’* Ook kan het wenselijk zijn om aan te sluiten op de jaarlijkse financiële cyclus, zodat aanbevelingen bijvoorbeeld kunnen landen in de Kadernota.

Relatie met de gemeenteraad

De relatie met de gemeenteraad is goed en de RKC wordt over het algemeen gewaardeerd door raadsleden. *‘De RKC houdt ons als raad een spiegel voor.’ ‘De RKC is een belangrijk onderdeel in de lokale democratie.’* Volgens raadsleden leveren de rapporten van de RKC een bijdrage aan de kaderstellende en/of controlerende rol van de gemeenteraad. De rapporten als zodanig leveren hiervoor bruikbaar materiaal. Tegelijkertijd worden de rapporten en conclusies en aanbevelingen niet altijd ten volle benut, maar dat ligt dan vooral aan de raad zelf die onvoldoende toeziet op nakoming van de aanbevelingen. De rol van de Adviesgroep wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd geven sommigen aan dat de Adviesgroep maar beperkt zichtbaar is.

Op ad hoc basis is er overleg met de griffier, ondanks het voornemen om dat op reguliere basis te doen. Momenteel vindt overleg plaats hoe de aanbevelingen van de RKC een plaats krijgen op de Lange termijn agenda van de raad. Daarnaast is er eens per jaar overleg met de Auditcommissie, waarin het onderzoeksprogramma van de RKC wordt afgestemd op werkzaamheden van de accountant en artikel 213A onderzoeken (college onderzoeken: dat komt in Krimpenerwaard moeizaam van de grond).

Aanbevelingen:

- Aanbevelingen worden vaak overgenomen, maar daarna leunt de raad achterover en wacht op actie van het college. De griffie en de RKC zouden kunnen nadenken hoe zij de raad ‘beter in positie kan brengen’.
- Vanuit de raad lijkt er meer aandacht te zijn voor de aanbevelingen gericht op het college en de ambtelijke organisatie, dan voor de aanbevelingen die gericht zijn op de raad zelf. Het komt de raad dan politiek minder goed uit om kaders te stellen en dan later daarin consistent te moeten zijn. Het zou goed zijn om dit fenomeen periodiek ook ter discussie te stellen bij de raad. Dit kan bijvoorbeeld in een jaarlijks of tweejaarlijks gesprek met de raad over de doorwerking van de aanbevelingen.

Relatie met het college

In het begin heeft een ieder moeten wennen aan elkaars rol en had het college het gevoel dat de RKC ‘aan de andere kant stond’. De ervaringen met de voorgangers waren zodanig dat de positie van de RKC al bij voorbaat argwanend werd gezien. Inmiddels lijkt er een positieve grondhouding

te zijn en vinden college en RKC elkaar in een gezamenlijke ambitie om zaken beter te maken. Er is geen periodiek overleg met het college, hoewel dat aanvankelijk wel in de bedoeling lag. De voormalig burgemeester was positief over de RKC-rapporten: *'een 8 min, er moet nog iets om naar te streven zijn...'*, en deelde ook enkele behartenswaardige adviezen. De betrokken wethouders waren wisselend enthousiast: *'De bevindingen zijn geen schokgolf voor de organisatie. Dat is wat mij betreft vooral positief; het bevestigt dat we met de goede dingen bezig zijn.'* *'Sommige onderzoeken zoals naar Jeugdhulp zijn zeer relevant en bruikbaar. Andere zoals over het VN-verdrag leiden vooral tot meer papier.'* *'De rapporten worden nu vooral gebruikt als speldenprik vanuit de raad naar het college. De aanbevelingen zouden deels ook de komende jaren op het bord van de raad moeten blijven liggen.'*

Aanbevelingen:

- De RKC en het college zouden in de toekomst eens per jaar of eens per twee jaar kunnen overleggen over recente onderzoeken, de doorwerking van aanbevelingen, de agendering van thema's en de samenwerking in het algemeen. Zie voorts de aanbevelingen over gezamenlijk leren.

Relatie met de ambtelijke organisatie

De relatie met de ambtelijke organisatie lijkt goed; de evaluatiegesprekken waren open. De opstelling van de RKC is kritisch-constructief en deze opstelling wordt gewaardeerd door de ambtelijke organisatie. *'Persoonlijk heb ik twee erg goede gesprekken gehad met de rekenkamercommissie.'* *'Het zijn prettige en professionele mensen bij de RKC.'* *'Het werk van de RKC voegt echt iets toe en we doen het met elkaar.* Dit is geen vanzelfsprekendheid. *'In sommige gemeenten gaat de plaatselijke RKC er nog wel eens 'met gestrekt been in', maar dat is hier niet het geval.'* Ook wordt gewaardeerd dat er voorafgaand aan het onderzoek startgesprekken plaatsvinden met de ambtelijke organisatie. Tegelijkertijd is de relatie met de ambtelijke organisatie ook spannend. *'Je werkt vanuit een ander referentiekader en dan werk je gemakkelijk langs elkaar heen.'* *'We werken hard en dan is het spannend om te zien op welk spoor de raad wordt gezet.'* *'De raad hecht veel waarde aan een onderzoek van RKC. Alle informatie vanuit de wethouder van het afgelopen jaar kan als het ware overruled worden door een rapport van de RKC.'* Een dossier als jeugdzorg is erg ingewikkeld en het is niet zo makkelijk om aan een knop te draaien vanwege de samenhang en het optredend waterbed-effect.

Aanbevelingen

- De RKC en de ambtelijke organisatie kunnen aan de voorkant van een onderzoek nog meer tijd investeren in het formuleren van de juiste vragen. *'Indien er een onderzoek start is het goed om samen met de ambtelijk experts in kaart te brengen Waar staan we nu en wat is er al? En wat wil je dan weten? Anders loop je als RKC het risico om achter de feiten aan te lopen en met een rapport te komen met aanbevelingen die reeds eerder overwogen of uitgevoerd zijn.'* Dat vergt wel balanceren, omdat de RKC primair ten dienste staat van de gemeenteraad en een steviger rol van ambtenaren aan de voorkant van het traject op gespannen voet kan staan met de onafhankelijke positie van de RKC.

- Bij de afronding van een onderzoek zou er ook meer communicatie kunnen zijn tussen de RKC en de ambtelijke organisatie. Een ambtenaar merkt op: *‘Conclusies en aanbevelingen kunnen soms worden weerlegd. Daarover zou m.i. dan nog wat meer dialoog met de RKC moeten zijn.’* Op dit moment vindt er aan het einde van een RKC onderzoek een ambtelijke check op de feitelijke bevindingen plaats, terwijl een gesprek misschien meer oplevert.
- Meer aandacht voor de communicatie naar het ambtelijk apparaat. *‘In de communicatie na afronding van een rapport mag in ieder geval binnen de ambtelijke organisatie wel wat meer aandacht gegeven worden aan het rapport. Publicatie van het rapport op het intranet zou bijvoorbeeld kunnen helpen.’* (...) *‘Veel ambtenaren kennen de RKC niet. Misschien is het goed om eens aan te schuiven op een heidag van de ambtelijke organisatie.’*

Opvolging en nazorg

De vraag of een rapport opnieuw wordt bekeken als het onderwerp later terugkomt, wordt wisselend beantwoord. Een deel van de raadsleden geeft aan dat dit het geval is: *‘het rapport over verkeersveiligheid is nog een paar keer gebruikt’*. Een groter deel geeft aan dat dit te weinig het geval is en dat het eigenlijk vaker zou moeten. *‘Dat doe ik veel te weinig; in de drukte der dingen glipt het erdoor heen.’* (...) *‘Het rapport over duurzaamheid had maar een beperkte ‘houdbaarheid’ en is inmiddels wat achterhaald, maar het rapport over sturen op risicovolle projecten is nog steeds actueel en heeft daarmee nog steeds waarde.’* Ook de ambtelijke organisatie grijpt niet vaak terug op vroegere rapporten. Vaak is er aandacht voor de aanbevelingen bij het uitkomen van het rapport en in een enkel geval wordt het college er nog eens op aangesproken. De raad zelf neemt echter te weinig initiatief om het (opnieuw) op de agenda te zetten.

Aanbevelingen:

- Een geheugensteuntje door bijvoorbeeld de griffie over een ouder rapport van de RKC indien het thema opnieuw op de agenda staat, is wenselijk. *‘Het zou bijvoorbeeld kunnen helpen om via I-Babs een link naar het rapport toe te voegen indien het thema weer op de agenda staat.’*
- Periodiek opnieuw agenderen. De RKC moet er ook zelf voor zorgen dat zij op de radar blijft. *‘Misschien is het goed om na 1 of 2 jaar nog eens de thermometer erin te steken. Niet als overhoring, maar een gezamenlijke reflectie over de vraag ‘Hebben jullie er wat aan gehad?’* Het periodiek uitvoeren van doorwerkingsonderzoek en het agenderen van de uitkomsten kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.
- Het is wenselijk om bij elk rekenkamer-onderzoek een passage op te nemen dat na een jaar geëvalueerd wordt of de aanbevelingen zijn opgevolgd en wat vervolgfafspraken zijn. Hiervoor kan een standaardmethode (bijv. een eenvoudig evaluatieformulier) ontwikkeld worden. De griffie laat dan in de organisatie de evaluatie invullen door de betrokkenen en verzamelt de inbreng. Of evaluaties worden uitgevoerd, wordt op die manier bewaakt door de griffie. De rekenkamer kan vervolgens zien welke acties zijn ondernomen en

indien nodig op de evaluatie terugkomen. Zie in deze zin ook de Rekenkamercommissie Zeist.²³

Gezamenlijk leren

Bij veel gemeenten ontbreekt het aan een vanzelfsprekendheid om op systematische wijze te reflecteren, evalueren en dus te leren van projecten, ervaringen en uitgebrachte onderzoeken en adviezen. De gemeente Krimpenerwaard is hierop geen uitzondering. Leren is nog altijd geen gemeengoed. Als het al plaats vindt, dan gebeurt dit vaak aan het einde van een traject. Je zou juist aan het begin van een proces het leren moeten vormgeven. Daarbij is het van belang om in een breder verband en met een breed samengestelde groep te leren, dus met vertegenwoordigers van raad, college, ambtelijke organisatie, RKC en eventueel bewoners. Hier zijn de afgelopen jaren al eerste ervaringen mee opgedaan. In het traject over risicovolle projecten was er een sessie waarbij raad, college, ambtelijke organisatie en RKC bij elkaar gingen zitten om met elkaar door te praten over de eerste bevindingen. *‘Dat was een leuke ervaring en deze werkwijze zou ook vaker toegepast kunnen worden.’* Het gaat erom om met elkaar het goede gesprek te voeren.

Aanbevelingen:

- Ga bij de start van een raadsperiode met raad, college, ambtenaren en RKC het gesprek aan over het ritme van evalueren/leren. De inzet kan zijn om een aantal momenten te definiëren waarop je met elkaar tot een evaluatie en een eventuele herziening van beleid kan komen, bijvoorbeeld in het sociaal domein. Dat betekent dat de RKC ook in overleg zou moeten treden met de directie om in kaart te brengen op welke momenten er ambtelijk geëvalueerd wordt om gezamenlijk te kijken welke rol de RKC hierin kan vervullen. Enige vorm van afstemming met overige evaluatietrajecten wenselijk, met behoud van de onafhankelijke rol van RKC.
- Zet in op gezamenlijk leren. Het is belangrijk dat het gesprek plaatsvindt over bevindingen, de geleerde lessen, over ‘wat werkt en wat werkt niet’. Dat kan in verschillende vormen zoals themabijeenkomsten, workshops of lunchlezingen. Bij voorkeur in wisselende kringen, afdeling overstijgend, met college, raad, organisatie en inwoners. Doorbreek daarbij de kokers om te voorkomen dat de lessen slechts in kleine kring geleerd worden.

Evalueren

Het werk van de RKC Krimpenerwaard dient periodiek geëvalueerd te worden door de Adviesgroep voor de rekenkamercommissie. Dit staat in art. 15 van de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Krimpenerwaard 2018. *‘Na de start van de rekenkamercommissie zal door de adviesgroep voor de rekenkamercommissie tweejaarlijks een evaluatie gehouden worden over het werk van en de ervaringen met de rekenkamercommissie in de voorgaande jaren. Indien de adviesgroep dit nodig acht wordt daartoe externe expertise*

²³

<https://zeist.raadsinformatie.nl/document/10064767/1/Rapport%20Leren%20van%20ervaringen>

ingehuurd. Deze tweejaarlijkse evaluatie heeft in 2018 en 2020 plaatsgevonden. Eind 2021 is door de RKC een extern evaluatieonderzoek in gang gezet, in combinatie met een doorwerkingsonderzoek.

De RKC heeft in 2016 een onderzoeksprotocol vastgesteld. Artikel 2b van het Onderzoeksprotocol Rekenkamercommissie Krimpenerwaard bevat een bepaling over evaluatie. 'In onze jaarverslagen zullen we de resultaten van onze onderzoeken en met name de opvolging van de aanbevelingen monitoren. (...). Deze monitoring van de opvolging van de aanbevelingen lijkt voor het eerst serieus ter hand genomen te zijn met het in gang zetten van het doorwerkingsonderzoek. Strikt genomen is de RKC hiermee inmiddels 5 jaar 'over tijd'.

Een andere bepaling uit het Onderzoeksprotocol luidt: 'Enige tijd na de oplevering van het eindrapport houdt de Rekenkamercommissie een eventueel evaluatiegesprek met de onderzoekers. In deze evaluatie wordt teruggekeken en nagegaan voor welke onderdelen verbeteringen (leerelementen) mogelijk zijn.' Dit is een enkele keer gebeurd, maar heeft niet systematisch plaatsgevonden. Onderling binnen de RKC worden wel de ervaringen met het onderzoeksbureau besproken.

Aanbevelingen:

- De RKC heeft de afgelopen jaren in wisselende mate gevolg gegeven aan de door haarzelf vastgestelde ambities met betrekking tot leren en evalueren. Het is wenselijk dat de RKC hier de komende jaren meer aandacht aan geeft.

Overige aanbevelingen

- Ruimte voor ad hoc onderzoek. Het ad hoc onderzoek naar gemeentekantoren werd door veel betrokkenen gewaardeerd. Volgens sommigen smaakt dit naar meer en is het fijn als de RKC ook in de toekomst ruimte biedt voor ad hoc onderzoek. De RKC kan daarnaast overwegen om in plaats van een jaarprogramma een tweejaarprogramma te maken. Dat kan zorgen voor meer rust en overzicht bij alle betrokkenen.
- De RKC kan vaker gebruik maken van innovatieve onderzoeksmethodes. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van een *'mystery guest'* bij een onderzoek naar de gemeentelijke dienstverlening. Of de inzet van bewoners van de gemeente Krimpenerwaard bij sommige rekenkameronderzoeken (Burgeronderzoeker). Sommige RKC's werken met de figuur van een 'Burgerwisselspeler'. Daarbij wordt dan voor de duur van een bepaald onderzoek een burger/expert aan de Rekenkamercommissie toegevoegd. Dit kan een nieuwe dynamiek aanbrengen in het onderzoek van de RKC en kan ook een bijdrage leveren aan de doorwerking van de aanbevelingen.
- Zorg voor een warme overdracht bij een nieuwe raadsperiode. Maak een overdrachtsdocument voor de nieuwe raad en zorg dat de aanbevelingen van de RKC in het overdrachtsdossier aan het nieuwe college terecht komen. Neem een groslist van de aanbevelingen van de RKC op in de jaarrapportage. Wellicht is het mogelijk om de doorwerking van de rapporten van de RKC te koppelen aan de jaarlijkse heidag.
- Maak gebruik van lessen van andere gemeenten. *'Het zou goed zijn om vaker vergelijkend onderzoek te doen in samenwerking met andere gemeenten. Zie bijvoorbeeld het 'Doe Mee-onderzoek'. 'Een benchmark met andere gemeenten kan ook helpen bij de interne*

discussie om dingen voor elkaar te krijgen.’ Daarbij is het wel belangrijk om een extra slag te maken in termen van verdieping, omdat de kengetallen toch vaak vrij algemeen blijven.

- De RKC kan vaker een kort een ‘briefadvies’ uitbrengen. Een kort en bondig advies van maximaal 5 tot 10 A4, via een snelle scan van een bepaald beleidsvraagstuk, eventueel mede gebaseerd op enkele expert opinions.

Ten slotte. De hoeveelheid aanbevelingen kan gemakkelijk het zicht ontnemen op de breed gedeelde waardering voor het werk van de RKC. De slotboodschap van een aantal geïnterviewden luidt niet voor niets: ‘ga zo door!’ Bovenstaande denkrichtingen laten wel zien dat er nog ruimte is voor verbetering in het werk van de RKC Krimpenerwaard. Het is in de verandering dat de dingen hun bestemming vinden.